

Memòria del **Museu Nacional Arqueològic de Tarragona** Any 2022

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Sumari sintètic

4	1. Presentació
6	2. Exposicions
8	3. Projecte educatiu
16	4. Activitats
28	5. Documentació i inventari
40	6. Investigacions en curs
44	7. Intervencions museogràfiques i instal·lacions
50	8. Publicacions
52	9. Col·laboracions externes
58	10. Gestió externa
62	11. Comunicació
70	12. Resum estadístic de visites

Presentació

L'any 2022 ha estat un any clau per al Museu arran de l'anunci per part del Ministerio de Cultura d'una inversió de set milions d'euros per al conjunt de la Necròpolis.

Aquesta era una inversió necessària ja que, més enllà de les tasques de manteniment i l'impuls d'accions de divulgació, el Museu i la Necròpolis necessitaven un projecte de rehabilitació integral, només possible amb una inversió d'aquesta naturalesa. Els fons provenen dels programes Next Generation i per tant tenen uns criteris i calendaris d'execució molt pautats, el que obliga a treballar amb rigor i celeritat.

No cal recordar que aquest projecte se suma al desplegament del projecte de renovació arquitectònica i museogràfica del Museu Arqueològic a la plaça del Rei. L'any 2022 no ha permès avançar amb tota la velocitat que hagués calgut, però, en canvi, ens ha permès realitzar tasques de documentació i restauració, especialment, molt necessàries per a la nova presentació expositiva. Així mateix s'ha estat treballant amb l'Institut de Patrimonio Cultural Español per preparar una licitació de restauració important. I s'ha avançat amb tramitació administratives necessàries per a l'execució dels diversos projectes.

En l'àmbit de la divulgació científica aquest any també ha tingut dues fites claus. D'una banda el Congrés de Centcelles que, després d'un ajornament motivat pel COVID, es va celebrar el mes juny amb una gran participació i un perfecte desenvolupament. De l'altra, la publicació de la monografia arqueològica dels Munts, que representa un importantíssim treball de síntesi del coneixement del jaciment i alhora el recull d'un seguit d'estudis monogràfics claus.

Més enllà de la celebració del congrés o de disposar d'una nova publicació, aquest dos projectes signifiquen un avanç per poder redefinir les actuacions de futur en aquests dos importantíssims jaciments que gestiona el MNAT. Així mateix, l'inici del projecte de rehabilitació de la Necròpolis i l'enriquiment del projecte de reforma del Museu, amb noves aliances i fronts d'actuació, són etapes clau que donaran fruits importants per al patrimoni de Tarragona.

Exposicions

- 2.1 El fil de la història. Centcelles el nostre objectiu
- 2.2 Els esports i les competicions a l'antiguitat clàssica

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona
Exposicions

Arqueologia Viva

En el marc del festival Tarraco Viva, es va organitzar aquesta exposició amb l'objectiu de mostrar una part de la trajectòria de l'Arqueologia, des de l'àmbit del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, donant veu a les principals institucions implicades: el Museu d'Arqueologia de Catalunya i el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, amb les seves diferents seus i jaciments, així com el Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Direcció General del Patrimoni Cultural. Cadascuna d'elles presenta en aquesta exposició quines són les seves funcions principals, quines línies d'actuació segueixen i quins són els seus reptes de futur.

Atès que el present de l'arqueologia va indissociablement lligat al seu futur i, també, a les noves tecnologies, l'exposició comença amb una selecció de models digitals en 3D de diferents museus i col·leccions de Catalunya. Aquests models ens ofereixen noves vies d'aproximar-nos a la realitat arqueològica i ens obren múltiples possibilitats de relació amb una arqueologia que està més viva que mai.

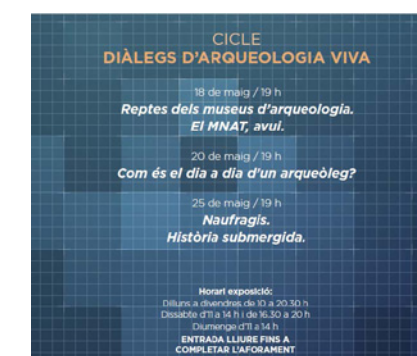
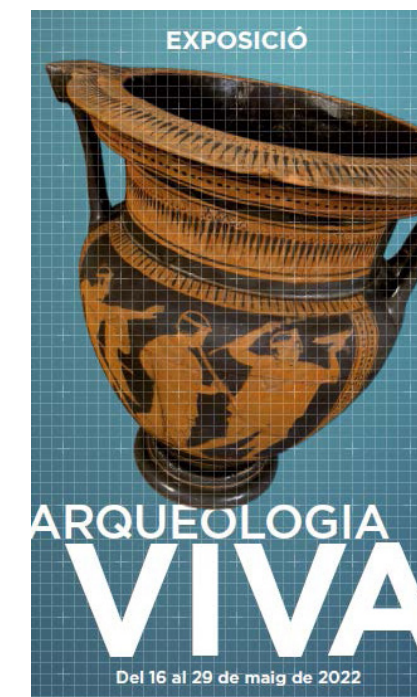
Diàlegs d'arqueologia viva

Dintre de la programació de Tàrraco Viva i en el Marc de la exposició organitzada als SSTT de Tarragona, el MNAT ha participat en el cicle de diàlegs amb el lema:

Reptes dels museus d'arqueologia. El MNAT avui

El Museu Nacional Arqueològic de Tarragona pot ser un exemple de les múltiples facetes que es desenvolupen en un museu des de que s'incorporen materials procedents de les excavacions arqueològiques fins a la seva exposició. La restauració, conservació preventiva, investigació o difusió són tasques del dia a dia, indispensables per al funcionament del museu.

Diàleg amb:
Pere Rovira (CRBM)
Diana Gorostidi (URV / ICAC)
Ester Ramón (MNAT)
Modera: Mònica Borrell (directora del MNAT)

Projecte educatiu

- 3.1 Introducció
Revisió del Projecte Educatiu del MNAT
- 3.2 Programa d'activitats
- 3.3 Tallers permanents
- 3.4 Centcelles, el nostre objectiu. Curs 2021-2022
- 3.5 Jornades DEAC
Programes de formació
Beques

Introducció

El Museu Nacional Arqueològic de Tarragona té en el seu projecte educatiu un dels pilars fonamentals de la seva programació, i és un dels eixos centrals del seu ideari. La cura del patrimoni, la recerca i posada en valor prenen sentit quan esdevenen importants i significatius per a la ciutadania.

El MNAT ofereix una sèrie d'activitats i recursos que volen facilitar el coneixement d'una part de la nostra història, així com oferir al conjunt de la societat diferents propostes amb l'objectiu de difondre el patrimoni conservat de la ciutat romana de Tàrraco i de la seva àrea d'influència. Servei de prestació de visites i activitats

El 4 de febrer de 2020, com a resultat d'un procés de licitació, es va signar contracte amb l'empresa Auriga Serveis Culturals SLC per al servei de visites, realització d'activitat i itineraris al MNAT. Com a conseqüència de l'inici de la pandèmia, i l'aturada d'activitats, aquest contracte es va modificar per incorporar nous serveis, com la realització d'avaluacions, assessorament extern, revisió i redacció de continguts i activitats i la possibilitat de realitzar activitats fora dels recintes gestionats pel museu.

Durant tot l'any 2022 aquest contracte ha continuat vigent en aquesta mateixa línia d'actuació..

Revisió del Projecte Educatiu del MNAT

El canvi de paradigma i l'aturada de l'activitat va afavorir a partir de l'any 2020 una revisió a fons del projecte educatiu del MNAT, amb la col·laboració de l'empresa Auriga. Aquesta revisió ha seguit la metodologia de la planificació estratègica per fer una anàlisi interna i de context, identificar els principals reptes en aquest àmbit i assentar les bases del nou projecte.

Aquest procés de revisió, s'ha continuat definint durant el present any, i alhora s'han continuat implementant nous recursos, i posant en pràctica algunes de les conclusions establertes en la definició de les línies a seguir. Totes aquestes accions s'han planificat amb l'objectiu de la realització del projecte educatiu que s'haurà de desenvolupar amb la reobertura del museu arqueològic, i de les reestructuracions previstes als altres centres del MNAT.

Programa d'activitats

Degut a la situació sanitària dels cursos anteriors, des del MNAT es va modificar la modalitat de la oferta educativa, adaptant les activitats a les noves necessitats, alhora que contemplant diferents possibilitats de realització, amb l'objectiu d'arribar a una cobertura més àmplia de les necessitats educatives. D'aquesta manera es van plantejar tres modalitats d'activitats, que s'han mantingut durant aquest any. No obstant, la normalització de les activitats escolars per part dels centres educatius, ha comportat un increment notable de les activitats presencials, reduint a percentatges quasi inexistents les activitats en línia, i no s'ha demandat cap activitat a realitzar al propi centre educatiu.

Les modalitats que s'ofereixen són:

- **Vine al Museu!**

Activitats que es realitzen a les seus del MNAT. En el seu moment es van adaptar a la nova situació, reduint aforaments i prenen les mesures necessàries per a garantir la seguretat dels participants. Part d'aquestes mesures s'han mantingut en considerar per part del MNAT que afegeixen qualitat a l'experiència.

Per a complementar aquestes activitats, es proposen materials o suggeriments per a treballar a l'aula prèvia o posteriorment a la visita, que han estat molt ben rebudes per part de la comunitat educativa.

- **El Museu a l'aula**

Es proposa que els educadors del MNAT es desplacin al centre educatiu, i adaptin el contingut dels tallers al espai i necessitats del centre.

- **Connecta't al Museu**

El museu facilita materials en línia i les pautes per a treballar-los a l'aula, oferint la possibilitat de connectar-se en línia amb els nostres educadors per dirigir l'activitat, i la possibilitat de que vinguin als centres per complementar el treball.

El curs 2021/2022 podem afirmar que s'ha recuperat la presencialitat. La programació del MNAT contempla també propostes diverses: audiovisuals, exposicions temporals, visites guiades, tallers, activitats de reconstrucció històrica, concerts, clubs de lectura, itineraris, sortides... amb la voluntat de facilitar una aproximació lúdica, participativa i formativa a una part de la nostra història, buscant la complicitat amb el teixit cultural més proper.

Durant el curs 2021/2022, es van incorporar dos nous projectes educatius, "La defensa del Patrimoni", adreçat a secundària, i Investiga amb el MNAT, pensat per a alumnes d'educació infantil i primària. Aquest darrer, s'ha treballat durant aquest curs, davant l'interès de dos centres educatius, que volien treballar-ho durant el darrer trimestre del curs lectiu.

L'altre projecte educatiu "Centcelles el nostre objectiu" que es realitza al conjunt de Centcelles, on participen els centres educatius de Constantí, que havia estat posposat durant el curs anterior, si que es va poder realitzar, en aquesta ocasió adherint-se als projectes apropa't de la Xarxa de Museus de Tarragona i Terres de l'Ebre.

Tallers permanents

Durant l'any 2022, l'oferta de tallers permanents del projecte educatiu del MNAT ha estat la següent:

Exposició Tarraco/MNAT (Tinglado 4)

- Divertim-nos amb els romans!
- Retrobem-nos a Tàrraco
- Per Júpiter, entrarem a l'Olimp?
- Viatja a Tàrraco

Museu i Necròpolis Paleocristians

- Re-viure

Vil·la romana de Els Munts

- Caius i Faustina et conviden a la vil·la!

Conjunt Monumental de Centcelles

- Al taller de Terenci Cándid...
- Fem un mosaic.

Visites comentades als diferents centres que depenen del MNAT:

- Tinglado 4
 - Museu i Necròpolis Paleocristians
 - Teatre de Tàrraco
 - Vil·la romana dels Munts
 - Conjunt Monumental de Centcelles
- Diversos idiomes: català, castellà, anglès, francès i italià.

Itineraris pel MNAT:

- 1r diumenge de mes
L'essència de Tàrraco i el seu Teatre.
Itinerari Tinglado 4 / Teatre romà
- 2n diumenge de mes
La vida de les elits vora Tàrraco
Itinerari Vil·la de Els Munts / Banyes de mar
- 3r diumenge de mes
Vida i mort a Tàrraco
Itinerari Necròpolis paleocristiana / Centre comercial Parc Central
- 4t diumenge de mes
L'enigma de Centcelles
Itinerari conjunt de Centcelles / Pont de les Caixes

Projecte “Centcelles, el nostre objectiu

Curs 2021-2022

El projecte s'ha tornat a re-prendre, en aquesta edició afegint-lo en el marc del projecte Apropa't, que ofereix la Xarxa de Museus de Tarragona i Terres de l'Ebre.

En el projecte hi participen els quatre Centres educatius de Constantí –Escola Centcelles, escola Mossèn Ramon Bergadà, INS de Constantí, i col·legi Turó– sota l'assessorament del MNAT, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Constantí i el patrocini de Repsol. En aquesta edició comptem tanmateix amb el suport de la Xarxa de Museus de Tarragona i terres de l'Ebre, i del CRP del Tarragonès.

El projecte es va iniciar amb una trobada al conjunt de Centcelles el 6 d'octubre, que es va plantejar com una sessió inspiradora per al docents, amb l'objectiu d'iniciar els treballs amb els alumnes i definir els temes que volien tractar en la present edició del Projecte. A més dels docents dels centres educatius implicats hi participaren el personal del MNAT, de la Xarxa de Museus de Tarragona i Terres de l'Ebre, el CRP del Tarragonès, i els assessors dels projectes Apropa't, Carme de Pablo i David Vilalta.

Aquesta sessió inspiradora va impulsar l'inici dels treballs, que es desenvoluparan durant el primer i segon trimestre de 2022.

Finalment el dia 3 de juny es va fer la cloenda del projecte, amb la novetat d'una exposició dels treballs en format fira, per a la qual es van crear cinc pòsters en format Roll-up, que va ajudar als alumnes a sintetitzar i presentar els seus respectius projectes a la resta de participants.

Els projectes d'aquest curs han estat:

Escola Centcelles

Alumnes de 5è d'EP

Centcelles: Un camí per la romanització

Dins de la nova mirada pedagògica en que es troba immers aquest centre, es va plantejar un Pla de Treball que sigui la pauta per a treballar la romanització al centre en els propers anys.

L'elaboració d'aquest Pla de Treball es va realitzar a partir de la reflexió dels objectius bàsics d'una àrea com Medi Social i la necessitat d'integrar aquests coneixements de manera innovadora, transversal, científica i adaptada a les tecnologies digitals. S'ha treballat la romanització a partir del coneixement que cada alumne ha anat creant des d'una base multidisciplinària, on Centcelles era el far del seu camí de descoberta.

El punt de partida ha estat una activitat al Conjunt Monumental, que s'ha complementat amb una visita a la vil·la dels Munts, s'ha investigat gràcies al fons bibliogràfic de la Biblioteca Municipal, recerques per internet o preguntes a especialistes. S'ha treballat també de manera multidisciplinària,

on toquem aspectes d'àrees de llengua (exposicions orals, teatralitzacions, informes, treballs grupals o individuals, expressions escrites, el còmic), matemàtiques (numeració romana), Educació artística (creació i visionat de produccions artístiques relacionades amb el món romà). També cal dir que s'ha treballat sempre des d'una base digital, doncs cada alumne ha realitzat la majoria de les seves produccions des del seu propi ordinador escolar.

El resultat ha estat un manual per al treball dels cursos futurs.

Escola Mossèn Ramon Bergadà

Alumnes de 5è d'EP

Com pot ser que avui en dia encara es mantinguin dempeus les construccions romanes?

Després de conèixer les construccions romanes que es conserven a les proximitats de Constantí els alumnes van voler esbrinar quin tipus de tècniques es van utilitzar, quins eren els oficis vinculats a les construccions, quins materials eren els més idonis i quines eines empraven. Tot aquest estudi els havia de permetre respondre a la pregunta que encapçalava el projecte.

Van organitzar la investigació en tres àmbits:

-L'estudi. Es van plantejar quatre temes: eines, oficis, materials i tècniques. Cada grup havia d'elaborar una presentació, sobre un dels quatre temes, per explicar a la resta de companys/es.

- La construcció. Es van elaborar maquetes, reflectint alguns dels espais de les vil·les visitades: frigidarium, columnae, caldarium... i est va contactar amb un paleta del poble per comprovar de primera mà el treball, les eines que utilitzava... construint plegats un petit mur al pati.

-Sortides: S'ha visitat Centcelles, la pedrera del Mèdol i la vil·la dels Munts, el Pont de les Caixes va ser la següent construcció visitada, la exposició Tàrraco/MNAT, i en darrer terme, el Pont del Diable.

Col·legi Turó

Alumnes de 1r. D'ESO

CENCELLUM

El projecte ha consistit en la creació d'un joc de preguntes a l'entorn del conjunt monumental, amb l'objectiu de convertir el llegat de Centcelles en una font de coneixement, en forma de joc, i a l'abast de tothom sense tenir en compte l'edat, la procedència ni els coneixements previs. Inicialment es van consultar les fonts de referència, es van realitzar entrevistes amb experts en la matèria que van donar pas a ordenar, formular i reformular les preguntes objecte del joc, per acabar finalment amb el disseny del tauler i les normes del joc.

El resultat va ser un joc de taula en què el guanyador ha de demostrar el seu coneixement del llegat i de la petja de l'Imperi romà durant la seva estada al Camp de Tarragona amb Centcelles com a eix principal. El recorregut pel tauler determina les preguntes i la seva dificultat. Els jugadors, centurions romans, mostren els seus coneixements per poder esdevenir emperadors i convertir-se en els autèntics dominadors de l'Imperi.

Projecte “Centcelles, el nostre objectiu”**INS de Constantí**

Alumnes de 1r. D'ESO

Qui podia estar enterrat a Centcelles?

Arran d'aquesta pregunta inicial els alumnes van encetar un projecte carregat de misteri. La línia d'investigació es va escollir tenint en compte 3 interessos: El de l'alumnat, el del docent i el del projecte, i es va tenir en compte establir un enfocament interdisciplinari. Des de la matèria de Ciències Socials, s'ha treballat el mètode arqueològic prenent com a fil conductor al món funerari, el qual ha facilitat treballar continguts del currículum de la ESO (Matemàtiques, Visual i Plàstica, Química, Socials, Biologia, Cultura i Valors i Religió).

Per a la realització del projecte es va partir, com es habitual de la primera pressa de contacte amb el Conjunt de Centcelles, que es va complementar amb la realització de l'activitat Re-viure a la Necròpolis Paleocristiana de Tarragona, on es van posar en contacte amb el món de la mort en època romana i concretament a Tàrraco. També es va comptar amb l'assessorament de personal del MNAT que es va desplaçar a l'institut a resoldre dubtes dels alumnes.

Durant el mes d'octubre es van iniciar els contactes amb els Centres educatius de Constantí, per tal de reprendre el projecte de cara al curs 2022-2023. Arran aquestes converses es va decidir comptar amb el suport de l'empresa Auriga Serveis Educatius, així com del CRP del Tarragonès, i mantenir el format de l'experiència del curs anterior.

S'ha preparat tota la documentació necessària per a la primera trobada al Conjunt de Centcelles, que tindrà lloc al gener de 2023.

.

Jornades DEAC

Participació en les 21 Jornades DEAC, celebrades al Museo WURT de La Rioja.

Sota el lema CONMOVER - MOVER – MOVILIZAR, el MNAT va ser convidat a participar presentant el programa Vine al MNAT en família, dins de la modalitat “El Escenario”.

Programes de formació

Durant aquest any 2022 han realitzat les seves pràctiques diferents estudiants:

- Núria Llagostera Espelt. (març / juny) Alumna del Grau d'Història de l'URV

Col·laboració amb el Màster de Formació del professorat URV

23 de novembre

Presentació del MNAT i del projecte educatiu a càrrec d'Ester Ramón, i realització d'una activitat.
31 alumnes.

Col·laboració amb el INS Vidal i Barraquer

Col·laboració amb CFGS d'animació sociocultural i turística de l'INS Vidal i Barraquer de Tarragona.

Assessorament per part del MNAT en la realització d'un projecte que inclou presentació de l'entitat, visites patrimonials, aportació documental i revisió dels resultats.

Beques

Beques de desplaçament per escoles en zones desfavorides
ARGO!NAUTES.

El MNAT ha ofert activitats i visites a diferents centres educatius acollits a les beques de transport del projecte Argonautes.

Beques d'activitats adreçades a escoles en zones desfavorides.

Dins del Curs acadèmic 2021-2022 es van oferir un total de 19 tallers amb un total de 445 alumnes

Dins del Curs acadèmic 2022-2023 es van oferir un total de 7 tallers amb un total de 95 alumnes

Activitats

- 4.1 Introducció
- 4.2 Vine al Museu en família. Pots fer una gran descoberta!
- 4.3 Llegim el patrimoni
- 4.4 Llegim història
 - Jornades Europees d'Arqueologia
- 4.5 Activitats d'estiu
 - Jornades Europees de Patrimoni
- 4.6 Activitats per Tàrraco Viva
- 4.7 Nit dels Museus
 - Petita Nit dels Museus
 - Dia Internacional dels Museus
- 4.8 Luís Pons d'Icart en digital
- 4.9 XXI Aniversari Patrimoni Mundial de Tàrraco
 - Recerca en curs
- 4.10 Col·laboracions externes
 - XVI Jornades de Didàctica de les llengües clàssiques
- 4.11 Col·laboració en el Programa INSERLAB URV

Introducció

Al llarg d'aquest any els cicles d'activitats han estat programats amb normalitat, i paulatinament els usuaris han incrementat l'índex de participació.

En alguns casos, com el Cicle llegim el patrimoni, s'ha mantingut la connexió en línia, tot que la major aflluència de públic ha estat presencial.

Un altre dels aspectes que havia marcat la programació de les activitats fins ara, havia estat la reducció dels aforaments. Si bé en general s'han incrementat, en alguns casos, com ara el programa d'activitats familiars, s'han mantingut lleugerament mes reduïts, per tal de garantir un major aprofitament dels recursos..

Vine al MNAT en família!

La tardor de 2021 es va endegar un nou format dels cicles d'activitats adreçats al públic familiar.

Es tracta d'una programació que abasta el curs escolar, però que es treballa trimestralment, amb activitats cada primer dissabte de mes, i una cloenda el primer diumenge del darrer mes.

El fil conductor de la nova programació son la Sabina i en Quintus, dos nens de Tàrraco, que plantegen diferents qüestions de com es la seva vida a la ciutat. Com es vesteixen?, que mengen?, com es diverteixen?. A partir d'aquí s'elaboren propostes per a investigar abans de venir, i dins del propi museu, que responen d'una manera pràctica aquestes qüestions.

Vine al MNAT en família! Gener a març de 2022

Veniu a fer un viatge al món romà a través de divertides propostes per gaudir en família.

Les activitats programades dins d'aquest trimestre han estat:

- “Vols jugar amb la Sabina i el Quintus?” (dissabte 8 de gener). Tinglado 4.
- “Superherois romans?” (dissabte 5 de febrer). Tinglado 4.
- “Coneixes la domus de la Sabina i en Quintus?” (dissabte 5 de març) Tinglado 4.
- Cloenda. “Anem a la Villa!” (diumenge 6 de març). Vil·la Romana dels Munts.

Vine al MNAT en família! Abril a juny de 2022

Les activitats programades dins d'aquest trimestre han estat:

- “La Sabina i en Quintus parlen llatí, i tu?” (dissabte 2 d'abril) Tinglado 4.
- “Vols jugar amb la Sabina i en Quintus?” (dissabte 7 de maig) Tinglado 4.
- “A la domus de la Sabina i en Quintus hi fan reformes” (dissabte 4 de juny) Tinglado 4.
- Cloenda. “Fem un mosaic!” (diumenge 5 de juny) Conjunt Monumental de Centcelles.

Vine al MNAT en família! Octubre a desembre de 2022

Les activitats programades dins d'aquest trimestre han estat:

- “Benvinguts a Tàrraco” (dissabte 1 d'octubre) Tinglado 4.
- “Coneixes la domus de la Sabina i en Quintus” (dissabte 5 de novembre) Tinglado 4.
- “Vols posar-te elegant, a la romana?” (dissabte 3 de desembre) Tinglado 4.
- Cloenda. “Anem al Theatrum!” (diumenge 4 de desembre) Teatre romà.

Llegim el patrimoni

Un any mes, s'ha organitzat el cicle Llegim el patrimoni, que organitzen conjuntament la Biblioteca pública de Tarragona i el MNAT, amb la col·laboració de l'ONCE.

En aquesta ocasió, la lectura proposada i les activitats, s'han compartit amb el Club de Lectura de la Biblioteca Pública de Constantí, Llegim història, que s'organitza també des del MNAT.

Lectura proposada:

A Bàrcino, de Maria Carme Roca

Programa:

Dimecres 16 de febrer a les 19h

Presentació del llibre

A Bàrcino. La documentació en una novel·la històrica

Convidada, Maria Carme Roca

Dijous 17 de febrer a les 19 h

Conferència: *Opus figuli. La creació d'una activitat a partir de l'arqueologia experimental.*

A càrrec de Arnau Trullén. Ars Fictilis. Artesania i Patrimoni

Dissabte 19 de febrer a les 11h

Visita a la Vil·la dels Munts. Activitat participativa

A càrrec de Arnau Trullén. Ars Fictilis. Artesania i Patrimoni

Dimarts 22 de febrer a les 19h

Conferència: *Bàrbars, pandèmies i la fi de l'imperi romà*

A càrrec de l'Associació de reconstrucció històrica romana Septimani Seniores

Dijous 24 de febrer a les 19h

Sessió de comentaris del Cicle Llegim el Patrimoni

Dissabte 26 de febrer a les 11h

Actuació al Conjunt Monumental de Centcelles

A càrrec de l'Associació de reconstrucció històrica romana Septimani Seniores.

Llegim història

Dilluns 14 de febrer a les 18:30h
Presentació del Cicle Llegim Història a la Biblioteca de Constantí
A Bàrcino. La documentació en una novel·la històrica, a càrrec de l'autora Maria Carme Roca

Dissabte 19 de febrer 11h
Visita a la Vil·la dels Munts. Activitat participativa
A càrrec de Arnau Trullén. Ars Fictilis. Artesania i Patrimoni
Aquesta visita es realitza conjuntament amb els participants del Cicle Llegim el Patrimoni

Dissabte 26 de febrer a les 11h
Actuació al Conjunt Monumental de Centcelles
A càrrec de l'Associació de reconstrucció històrica romana *Septimani Seniores*
Aquesta visita es realitza conjuntament amb els participants del Cicle Llegim el Patrimoni

Jornades Europees d'Arqueologia

(17, 18 i 19 de juny)

Jornades impulsades des del Ministeri de Cultura francès, amb l'objectiu de promoure i acostar l'arqueologia a tots els públics, amb activitats gratuïtes:

- Visita guiada al Teatre Romà. (17 de juny)
- Jornada de portes obertes als centres (18 i 19 de juny)
- Itineraris pel MNAT "Vida i mort a Tàrraco" (19 de juny).
Necròpolis Paleocristiana

Activitats d'estiu

- **Activitat "Caius i Faustina us conviden a la seva vil·la!". Vil·la romana dels Munts.**
Dos passis cada dissabte a la tarda des del 2 de juliol al 17 de setembre.
Un passi per públic general i un altre per públic familiar.
- **Activitat de reconstrucció històrica. Conjunt Monumental de Centcelles.**
A càrrec del Grup Septimani Seniores.
Dissabte 30 de juliol i dissabte 27 d'agost. Dirigida al públic familiar i general.
- Visita guiada al Conjunt Monumental de Centcelles.
Tots els diumenges al matí des del 3 de juliol al 18 de setembre.
Dirigida al públic general.
- Itinerari "Vida i mort a Tàrraco". Necròpolis Paleocristiana / Parc central.
Tots els dijous a la tarda des del 7 de juliol al 15 de setembre.
Dirigida a públic general.
- Visita guiada al Teatre Romà.
Dos passis cada divendres a la tarda des del 1 de juliol al 16 de setembre. Dirigida al públic general.

Jornades Europees de Patrimoni

8 i 9 d'octubre

Una iniciativa del Consell d'Europa i la Comissió Europea que se celebra ininterrompudament a Catalunya des del 1991 i que és considerada com l'activitat participativa més important d'Europa en relació al patrimoni cultural. Aquest projecte compta amb la col·laboració de la Federació de Municipis Catalunya, de l'Associació Catalana de Municipis i de l'Institut Ramon Muntaner, i en l'edició d'enguany incorpora com a nous col·laboradors, l'Associació Capital de la Cultura Catalana i Catalonia Sacra.

- Misteri als museus. (Del 30 de setembre al 9 d'octubre). Activitat programada en col·laboració entre els diferents museus i espais expositius de Tarragona.
- Jornada de portes obertes als centres (8 i 9 d'octubre). A les seues que depenen del MNAT: Tinglado 4 (exposició TARRACO/MNAT), Museu i Necròpolis Paleocristians de Tarragona, Vil·la romana dels Munts i Conjunt monumental de Centcelles.
- Activitat interactiva. Patrimoni rescatat! (8 i 9 d'octubre).
- Visita guiada al teatre (9 d'octubre).

Activitats per Tàrraco Viva

- Assaig obert. Grup de reconstrucció històrica Septimani Seniores. (30 d'abril) Conjunt Monumental de Centcelles.
- Jornada de portes obertes (21, 22, 28 i 29 de maig).
A les seus que depenen del MNAT: Tinglado 4 (exposició TARRACO/ MNAT), Museu i Necròpolis Paleocristians de Tarragona, Vil·la romana dels Munts i Conjunt monumental de Centcelles.
- Conferència/Recreació històrica. L'arqueòleg Mn. Joan Serra i Vilaró: de la tomba oblidada a la fàbrica de tabacs. A càrrec de l'Associació Cultural Sant Frutuós (20 i 21 de maig) Museu i Necròpolis Paleocristians.
- Visita guiada "Zeus i Júpiter" Conjunt Monumental de Centcelles (28 i 29 de maig). Videocreació ideada i pensada a Centcelles pel seu autor, Jordi Abelló.
- Itinerari. La vida de les elits de Tàrraco (28 i 29 de maig). Vil·la Romana dels Munts.
- Itinerari. Del Fòrum al Teatre. (28 i 29 de maig) Una passejada per la vida de Tàrraco.
- Visita teatralitzada "Tiberius, comerciant pel Mare Nostrum" (27 i 28 de maig) Tinglado 4 i Museu del Port. Tiberius Claudius Amiantus ens explicarà de primera mà com era el comerç del vi en època romana i quines característiques i perills tenia la navegació pel Mare Nostrum.
- Visita guiada al Teatre Romà (20 i 27 de maig).
- Monòleg. "Ramon el Pedres". Descobrir la Necròpolis (28 i 29 de maig). Necròpolis Paleocristiana. A càrrec d'Àlex Manriquez.
- Reconstrucció històrica "Ex Praedis ad Venatores. De preses a caçadors" a càrrec de Septimani Seniores.(22 i 23 de maig) Conjunt Monumental de Centcelles. A partir d'un exhaustiu i minuciós treball d'investigació, intentarem esbrinar qui va residir a Centcelles.

Nit dels Museus

14 de maig. Tinglado 4.

Un any més, des del MNAT s'ha participat en la celebració conjunta que fan els museus i equipaments culturals de Tarragona amb l'itinerari "Viatge a la constel·lació Museu" Un recorregut per conèixer una peça de cadascun dels centres participants permet crear un relat conjunt, que enguany a girat a l'entorn del poder.

Petita Nit dels Museus

14 de maig. Tinglado 4.

Conjuntament amb el Museu del Port de Tarragona, el MNAT ha organitzat activitats per a les famílies, amb l'objectiu de compartir la celebració de la nit dels museus.

- Activitat familiar. "Troba les Meduses amagades al MNAT" (14 de maig).
- Activitat familiar "Qui som?" (14 de maig).

Dia internacional dels Museus

• Jornada de portes obertes (18 de maig).

A les seus que depenen del MNAT: Tinglado 4 (exposició TARRACO/ MNAT), Museu i Necròpolis Paleocristians de Tarragona, Vil·la romana dels Munts i Conjunt monumental de Centcelles.

Lluís Pons d'Icart en digital

Amb motiu de la digitalització del fons de Lluís Pons d'Icart de l'Arxiu de Valls, es va organitzar un cicle d'activitats en les quals hi va participar el MNAT.

Cicle d'activitats

Dimarts 3 de maig

CONFERÈNCIA

Josep Anton Remolà,

conservador del MNAT i professor de la URV

Lluís Pons d'Icart i Anton Van den Wyngaerde (Tarragona, 1563)

Divendres 6 de maig

VISITA TEATRALITZADA

Tarragona amb els ulls de Pons d'Icart

Diumenge 8 de maig

VISITA TEATRALITZADA

Tarragona amb els ulls de Pons d'Icart

Dimarts 10 de maig

CONFERÈNCIA

Salvador Cabré,

director de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Camp.

Estranys viatges, com arriben els fons i col·leccions als arxius:

els manuscrits de Lluís Pons d'Icart

Dissabte 14 de maig

VISITA

Francesc Murillo Galimany,

historiador i president de l'IEV

El patrimoni desconegut de Valls (s. XIV-XVI)

XXI Aniversari Patrimoni Mundial de Tarraco

Del 26 de novembre al 4 de desembre

- Jornada de portes obertes (26 i 27 de novembre). A les seues que depenen del MNAT: Tinglado 4 (exposició TARRACO/MNAT), Museu i Necròpolis Paleocristians de Tarragona, Vil·la romana dels Munts i Conjunt monumental de Centcelles.
- Monòleg. "Ramon el Pedres". Descobrir la Necròpolis (26 de novembre) Necròpolis Paleocristiana. A càrrec d'Àlex Manriquez.

Recerca en curs

- Conferència "Un tram de muralla romana al subsol del MNAT" (15 de juny) Tinglado 4 i plataforma Zoom. A càrrec de Judit Ciurana, arqueòloga.
- Conferència "El dipòsit de bronzes del pou Cartanyà i d'altres elements significatius de les col·leccions del MNAT" (15 de setembre) Tinglado 4 i plataforma Zoom. A càrrec de Josep Francesc Roig, arqueòleg.
- Conferència "Emblemes de mosaic recuperats a la Vil·la dels Munts. De l'excavació a l'exposició" (6 d'octubre) Tinglado 4 i plataforma Zoom A càrrec de Silvia Llobet, restauradora.
- Conferència "El monetari del MNAT. Què ens expliquen les monedes?" (24 de novembre) Tinglado 4 i plataforma Zoom. A càrrec de Imma Teixell, arqueòloga especialista en numismàtica.

Col·laboracions externes

Projecte “Bandera viajera”

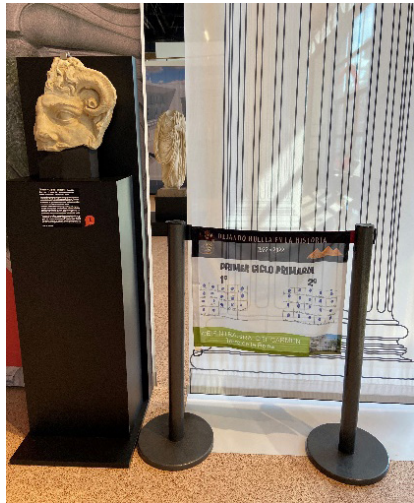
3 al 10 de març

Participació en el Projecte “Bandera viajera” organitzat al CEIP Nuestra Señora del Carmen (Torre de la Reina. Guillena), amb motiu del centenari dels descobriment de la tomba de Tutankamon a la Vall dels Reis. El projecte volia posar de manifest la rellevància dels Museus com a vehicles de desenvolupament i y accés a la cultura universal, educació, estudi i gaudi.

Es treballava la història d'Egipte des de les diferent àrees curriculars i amb l'objectiu de desenvolupar una pedagogia de societat i col·laboració es demanava a diferent entitats que acollissin una “bandera” confeccionada pels alumnes, que estaria exposada al costat d'alguna peça de l'entitat acollidora.

El MNAT ha participat donant a conèixer Tàrraco a través d'una vista virtual al nostre web, la realització de l'interactiu “Qui som?” i la aportació de diferents materials per a aprofundir sobre el tema.

Finalment s'acollí la bandera, que va ser exposada al costat del fragment de clipeus amb la representació de Júpiter Ammó entre els dies 5 i 10 de març.

XVI Jornades de Didàctica de les Llengües clàssiques

18 i 19 de març de 2022

Participació a les XVI Jornades de Didàctica de les Llengües clàssiques, organitzada pel Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, dedicat als espais patrimonials de Tàrraco.

Dintre de les jornades es realitzà una presentació del MNAT i del projecte educatiu a càrrec d' Ester Ramón.

Col·laboració en el Programa INSERLAB URV

Del 26 de novembre al 4 de desembre

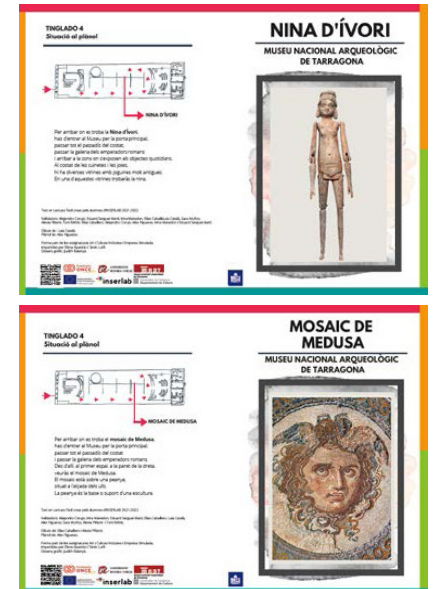
INSERLAB és un Cours d'Orientació Professional per a la Inserció Sociolaboral, dirigit a persones amb diversitat cognitiva, organitzat per la Universitat Rovira i Virgili (URV) amb el recolzament per la Fundació ONCE.

La col·laboració del MNAT ha consistit en el treball in situ de diverses peces de les col·leccions, amb els alumnes del curs, i l'assessorament documental per a la realització de dos dossiers de lectura fàcil.

Els dossiers que recullen la informació del emblema de la Gorgona Medusa, i de la Nina d'Ivori, van ser presentats el dimecres 6 de juliol, a la seu del Tinglado 4.

Col·laboració amb l'Ajuntament de Constantí i l'Associació dels Amics de la Música de Constantí amb el Cicle de concerts al Conjunt Monumental de Centcelles:

- Concert de l'Escola de Música de Constantí. (7 de juliol)
- Concert Quinta Essència Quartet del Renaixement (14 de juliol)
- Concert Cobla Catalana Sons Essencials (21 de juliol)
- Concert Kevyart Ensemble-Quartet de saxos (28 de juliol)

Documentació i inventari

5.1 Introducció

Registre i inventari

5.2 Préstec i exposició d'objectes

5.3 Consultes

Adquisicions, dipòsits i donacions

Introducció

L'àrea de documentació i inventari ha seguit, aquest 2022, amb les línies de treball ordinari que formen part de les atribucions que li són pròpies i que, bàsicament, fan referència al manteniment del sistema de documentació, incloent-hi la totalitat de les informacions referents al fons del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, més enllà de les peces exposades, amb l'objectiu de continuar sent una eina útil per a la gestió museística, la investigació i l'accés a les dades.

A banda de la compleció de dades, introducció de noves fitxes a la base de dades (MuseumPlus), canvis d'ubicacions, revisió de continguts i control d'inventari, el dia a dia de l'àrea de documentació inclou l'atenció a les consultes a investigadors i estudiants, el suport a altres àrees (recerca, comunicació i exposicions) i gestions més específiques com poden ser la documentació per a possibles cessions de peces a altres museus, documentació per a donacions que ens puguin arribar o participacions en projectes propis (aquest any novament focalitzat en el projecte museogràfic del Museu Arqueològic) o de les xarxes territorials o temàtiques.

En l'àmbit documentació, s'ha treballat en diversos projectes:

Registre i inventari

Fitxes d'inventari general realitzades durant l'any: 170 Fitxes d'inventari general revisades durant l'any: 1608 Fitxes d'inventari general digitalitzades durant l'any: 433 al MuseumPlus i 587 en altres programes. Actualització fotografies d'inventari: 175 (S'ha continuat amb la tasca l'actualització de les fotografies d'inventari de diverses peces, substituint imatges antigues per fotografies en color i fent-ne de noves d'aquelles peces que no en disposaven). S'ha realitzat la modelització en 3D de 16 peces d'època romana. Objectes accessibles en línia. El 2022 és l'any de la presentació de la base de dades TANIT. Col·lecció Nacional d'Arqueologia. Un projecte col·laboratiu en el qual han participat els onze museus que integren la Xarxa. El MNAT hi participa amb 50 objectes inicials, que s'incrementen amb 60 fitxes més ja preparades, però pendents de publicar fins que hi hagi una validació de totes les fitxes dels diferents museus que entren en aquesta segona càrrega.

• Catalogació i programari

Revisió diccionari de tipologia. Projecte impulsat per Arqueoxarxa. Revisió de l'esborrany de requeriments pel canvi de programari elaborat per Taula de Documentació (formada per tècnics dels museus capçalera de les xarxes temàtiques). Primera presa de contacte amb el document, gràcies a la petició de participació que ens fa arribar el Server de Museus. S'acorda que, a partir del 2022, el MNAT treballarà les revisions dels plecs directament a través de la Comissió de Documentació de l'Arqueoxarxa, ja que el MNAT n'és membre actiu i aquesta és una de les tasques en la qual està previst dedicar temps i esforços.

Registre i inventari• **Programa de suport de documentació**

Amb el programa de suport de documentació promogut per la Xarxa de Museus de les Comarques de Tarragona i Terres de l'Ebre, s'ha comptat amb l'ajuda Guillem Massalles. En aquesta ocasió, el suport ha consistit en control d'inventari de les peces ubicades al soterrani Museu de la Necròpolis, tancat al públic des de fa anys, i en el siglat, embalatge i trasllat al magatzem inferior i Cambra Cuirassada de part de la col·lecció d'escultura ubicada al laboratori de restauració dels Serveis Centrals. S'inclou el seguiment documental i el lliurament de la memòria.

Conservació i restauració

Durant el 2022 s'ha continuat donant prioritat a les tasques de restauració de la col·lecció que formarà part de la nova exposició permanent al Museu Arqueològic. Amb aquesta intenció, per una banda, s'ha licitat i dut a terme la restauració de dos mosaics i, en paral·lel, s'ha comptat amb l'ajuda d'una conservadora- restauradora que ha seguit amb la inspecció i avaluació de l'estat de conservació de les peces seleccionades, començada ja l'any 2021, per, a partir d'aquí, elaborar informes de les peces i redactar (juntament amb el CRBMC) els projectes dels cinc nou encàrrecs de restauració (que se sumen als de l'any 2021), formats per lots de peces segons tipologia i material.

• **Conservació preventiva**

Aprofitant la inspecció i avaluació de bona part dels objectes seleccionats per la nova exposició permanent, s'han revisat les condicions de conservació preventiva dels objectes de les sales de reserva, separant-ne aquells que requeriran una intervenció de conservació curativa i restauració. S'ha fet el mateix amb els objectes que actualment es poden veure a l'exposició TÀRRACO/MNAT al Tinglado 4 del Moll de Costa del Port de Tarragona.

També com a mesura de conservació preventiva, s'ha optat per protegir les peces restaurades aquest any amb una làmina de material sintètic (teixit no teixit). Per evitar que es malmetin i, sobretot, que acumulin pols durant el temps que a hauran de romandre als magatzems fins que no s'exposin al Museu Arqueològic.

Registre i inventari• **Conservació curativa i restauracions**

Durant el 2022 s'han restaurat un total 95 peces (dos mosaics i noranta-tres peces que conformen els encàrrecs 2022). A aquesta xifra, s'hi ha de sumar quatre pintures de la Necròpolis que han estat sotmeses a un tractament d'anòxia al CRBMC.

PROJECTE 07.2021_M.PEIXOS_LOT 1_20220317. Projecte de conservació-restauració (FASE 2) del MOSAIC DELS PEIXOS (LOT 1) de la col·lecció permanent del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT). Redactat pel Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CBMC), 2021. Revisió, febrer 2022.

Núm. registre	Denominació
MNAT 45456	Mosaic dels Peixos

Les tasques de conservació-restauració es van dur a terme in situ al Museu, per part de l'empresa de restauració ÀBAC. CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ, SL, d'acord amb les fases definides pel projecte:

- Recuperació de documentació sobre restauracions anteriors.
- Eliminació mecànica de reintegracions anteriors
- Neteja química dels dipòsits superficials
- Tractament d'elements metàl·lics oxidats
- Consolidació de materials
- Readhesió de tesselles
- Reintegració de llacunes
- Presentació final

Registre i inventari

• Conservació curativa i restauracions

PROJECTE 04.2021_M.CERCLES_LOT 2_20220317. Projecte de conservació-restauració del MOSAIC DELS CERCLES I SEMICERCLES (LOT 2) de la col·lecció permanent del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT). Redactat pel Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CBMC), 2021. Revisió, febrer 2022.

Núm. registre	Denominació
MNAT 45308	Mosaic dels Cercles i Semicercles

Les tasques de conservació-restauració es van dur a terme per part de l'empresa de restauració ÀBAC. CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ, SL, al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya d'acord amb les fases definides pel projecte:

- Eliminació del suport de ciment (Revers)
- Creació d'una nova capa d'intervenció
- Desengassat i neteja química dels dipòsits superficials
- Neteja mecànica per eliminar les reintegracions anteriors
- Consolidació de materials
- Reintegració de llacunes
- Abeurada
- Creació d'un nou suport de niu d'abella i voltejat

Registre i inventari

• Conservació curativa i restauracions

PROJECTE 2022.04_PECES PEDRA MNAT_ENCÀRREC 1. Projecte de Conservació- restauració de 14 peces de pedra de la Col·lecció del MNAT.

Núm. registre	Denominació
MNAT 107	Fragment de fust de columna
MNAT 112-B	Fragment de fris
MNAT 112-D	Fragment de fris
MNAT 113-A	Fragment de fris
MNAT 113-B	Fragment de fris
MNAT 113-D	Fragment de fris
MNAT 115	Fragment de fust de columna
MNAT 310	Fragment de fris
MNAT 391	Estàtua togada
MNAT 34251	Capitell corinti
MNAT TPF-10-96-1032-1	Capitell corinti
MNAT TPF-10-96-1032-2	Fragment de fris
Id. Col. 888777	Base de columna

Les tasques de conservació-restauració es van dur a terme al magatzem del Polígon i al Tinglado 4 del Moll de Costa, per part de l'empresa de restauració LESENA. Patrimoni Cultural, d'acord amb les fases definides pel projecte:

- Eliminació de materials afegits
- Neteja de les superfícies
- Tractament biocida
- Dessalatges puntuals
- Consolidació de materials
- Reintegració matèrica
- Reintegració cromàtica

https://www.instagram.com/reel/CofExJ4KvQ6/?utm_source=ig_web_copy_link

Registre i inventari

• Conservació curativa i restauracions

PROJECTE 2022.05_PECES PEDRA MNAT_ENCÀRREC 2. Projecte de Conservació- restauració de 13 peces de pedra de la Col·lecció del MNAT.

Núm. registre	Denominació
MNAT 114	Capitell compost
MNAT 117	Clípeus
MNAT 131	Clípeus
MNAT 7585	Estàtua togada
MNAT 45599	Estàtua togada
MNAT 34041	Fragment de cornisa
Arquitrà 2.4	Fragment d'arquitrà
Canelobre 1	Fragments de canelobre (9)
Canelobre 2	Fragments de canelobre (7)
Gàrgola s/n	Fragment de cornisa
SALA 2 s/n2	Fragment de cornisa
SALA 2 S/N 46	Fragment d'arquitrà
CAT-00-1584-10	Fragment de cornisa

Les tasques de conservació-restauració es van dur a terme al magatzem del Polígon i al Tinglado 4 del Moll de Costa, per part de les conservadores-restauradores Marina Prats i Anna Valls, d'acord amb les fases definides pel projecte:

- Eliminació de materials afegits
- Neteja de les superfícies
- Tractament biocida
- Dessalatges puntuals
- Consolidació de materials
- Reintegració matèrica
- Reintegració cromàtica

Registre i inventari

• Conservació curativa i restauracions

PROJECTE 2022.06_PECES CERÀMICA MNAT ENCÀRREC 3. Projecte de Conservació- restauració de 20 peces de ceràmica de la Col·lecció del MNAT.

Núm. registre	Denominació
MNAT 34010	Àmfora
T2-31-99-4518	Àmfora
ID 887488	Àmfora
MNAT 45031	Àmfora
TMC-11-4601-40	Gerra
TMC-11-4601-42	Gerra
TMC-11-4601-10	Gerreta
TMC-11-4601-11	Gerreta
ID 888506	Gerra
RC-2012-1103-S1	Tinter
UA15-1009-1	Cantimplora
TCS-1-99-209-1	Colador
PME-76-1	Càlat de ceràmica ibèrica pintada
PME-76-2	Plat de campaniana
CM-2951	Olla
MNAT 45221	Olla
MNAT 45240	Motlle
PF-96-2105	Lastra campana (2 fragments)
MNAT 45242	Figureta antropomorfa

Les tasques de conservació-restauració es van dur a terme per part de l'empresa de GAM, al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya d'acord amb les fases definides pel projecte:

- Eliminació de materials afegits
- Neteja de les superfícies
- Tractament biocida
- Dessalatges puntuals
- Consolidació de materials
- Reintegració matèrica
- Reintegració cromàtica

Registre i inventari

• Conservació curativa i restauracions

PROJECTE 2022.07_PECES METALL MNAT_ENCÀRREC 4. Projecte de Conservació- restauració de 28 peces de metall (ferro i bronze) de la Col·lecció del MNAT.

Núm. registre	Denominació
MNAT 2551	Punyal
T2-30-99-2256-2	Punyal
EM-22 UE119	Ganivet
T2-30-00-33007-2	Màneg
T2-30-98-2247-5	Pàtera
MNAT 45426	Sonall
84-RA-241	Cròtal
EM-87-UF1-1	Cròtal
EM-22 UE 126	Canelobre
TVB-23-09-2062-1	Aplic de cinturó
MNAT 45214	Fíbula
CORT-98-2022-1	Fíbula
MNAT P-02625	Càlam
MNAT 11377	Cullereta
MNAT 1077-B	Instrument quirúrgic
MNAT 2503	Instrument quirúrgic
MNAT 2502	Instrument quirúrgic
ID 888764	Instrument quirúrgic
ER-97-7038	Instrument quirúrgic
MNAT 2494	Instrument quirúrgic
MNAT 2501	Instrument quirúrgic
MNAT 4334	Agulla de cosir
MNAT 2415	Agulla de cosir
MNAT 2416?	Agulla de cosir
MNAT 2418	Agulla de cosir
MNAT 2495	Agulla de cosir
MNAT 2504	Agulla de cosir
SALA 4 V. BRONZES S/N 06	Agulla de cosir

Les tasques de conservació-restauració es van dur a terme per part de la conservadora-restauradora Nieves Marí, al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya d'acord amb les fases definides pel projecte:

- Eliminació de materials afegits
- Neteja de les superfícies
- Revisió i control de clorurs
- Estabilització dels metalls (dessalatges / descloruracions)
- Inhibició de la corrosió
- Re-adhesió de fragments. Consolidació i reintegració matèrica
- Capa de protecció

Registre i inventari

• Conservació curativa i restauracions

PROJECTE 2022.08_PECES METALL MNAT_ENCÀRREC 5. Projecte de Conservació- restauració de 18 peces de metall (bronze) de la Col·lecció del MNAT.

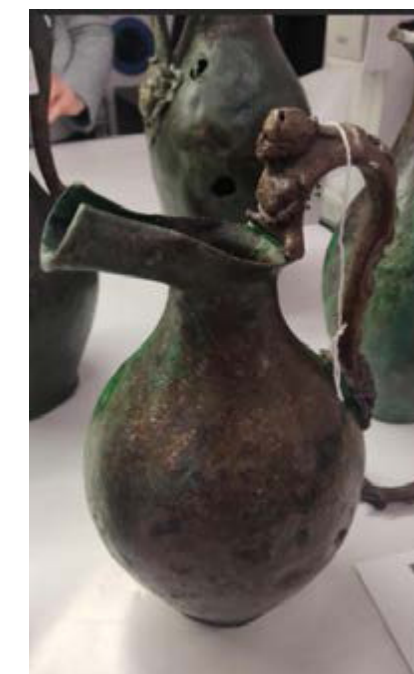
Núm. registre	Denominació
MNAT 2819	Gerro amb nansa
MNAT 2820	Gerro amb nansa
MNAT 2821	Gerro amb nansa
MNAT 2823	Gerro amb nansa
MNAT 2828	Campana ritual
MNAT 2863	Campaneta
MNAT 4755	Campaneta
MNAT 45398	Portallànties
MNAT 45011	Amulet fàl·lic
RA-1011	Amulet fàl·lic
MNAT 544	Amulet fàl·lic
MNAT 45167	Braçalet
ER-95-T-11	Braçalet
MNAT P-2535	Anell
TMC-10-14006-1	Anell
TMC-10-3005-15	Anell
TMC-10-3278-1	Anell
ID 888769	Anell

Les tasques de conservació-restauració es van dur a terme per part de la conservadora-restauradora Cristina García, al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya d'acord amb les fases definides pel projecte:

- Eliminació de materials afegits
- Neteja de les superfícies
- Revisió i control de clorurs
- Estabilització dels metalls (dessalatges / descloruracions)
- Inhibició de la corrosió
- Re-adhesió de fragments. Consolidació i reintegració matèrica
- Capa de protecció

Sales de reserva

Es continuen les actuacions i treballs de manteniment i millora de les instal·lacions en les diferents sales de reserva del MNAT, per garantir-ne la conservació del patrimoni que s'hi emmagatzema.

MNAT 6921

Préstec i exposició d'objectes

Durant el 2022, el MNAT ha cedit en préstec per a exposicions temporals a altres institucions un total de 6 peces (5 a Catalunya i 1 a la resta de l'Estat espanyol).

L'Enigma Iber. Arqueologia d'una civilització

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona.
Del 29 d'abril de 2021 al 16 de gener de 2022.

Eustaqui Vallés. "L'art de la supervivència"

TINGLADO 2 del Moll de Costa del Port de Tarragona.
Del 22 de setembre de 2022 al 13 de novembre de 2022.

MNAT 38455

MNAT 38056

MNAT 37282

MNAT 39179

Cambio de Era. Córdoba y el Mediterráneo Cristiano

Sala de Exposiciones VIMCORSA. Córdoba.
Del 16 de desembre de 2022 al 15 de març del 2023.

• Préstec per comodat

Durant el 2022 s'inicien els tràmits de l'expedient de comodat amb el Vinseum. Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, per a la cessió gratuïta i temporal de tres peces del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona per tal de completar el discurs del nou projecte museogràfic vilafranquí, pel que fa a la importància de l'època romana en l'expansió de la vinya a Catalunya i la popularització del comerç i del seu consum. L'expedient, que és previst que es faci efectiu durant la primavera del 2023, es resol amb informe favorable per la Junta de Museus.

Les peces objecte d'aquest comodat són:

MNAT 505

MNAT 34011

MNAT PC-2204

Consultes**• Consulta a les col·leccions**

Durant el 2022 s'han atès 18 consultes presencials a les col·leccions i 62 no presencials, la majoria d'investigadors i estudiants. En el cas de les consultes presencials, s'ha acompanyat els investigadors als diferents magatzems del MNAT (polígon i Serveis Centrals) i s'ha facilitat accés als diferents centres (Tinglado 4, els Munts, Necròpolis Paleocristiana i Centcelles) on han pogut treballar amb les peces i la informació requerida.

• Biblioteca

La Biblioteca del MNAT, encara que tancada al públic, també ha rebut algunes consultes que s'han contestat de manera telemàtica. Igualment, s'hi ha permès l'accés als investigadors que ho han sol·licitat.

• Arxiu fotogràfic

Al llarg del 2022 s'han atès 56 consultes a l'arxiu fotogràfic del Museu. Les sol·licituds d'imatges han sigut per a reproduir tant digitalment com per impressions i, han estat fetes per investigadors, científics i divulgadors del patrimoni. D'aquestes consultes, 5 es van atendre de manera presencial. En grau més baix també s'han sol·licitat permís de reportatge a les diferents seus del MNAT, per part de diferents mitjans, sigui de comunicació audiovisual, revistes o televisions.

Adquisicions, dipòsits i donacions

• Entrega, amb caràcter definitiu, de l'àrula MNAT 795. Amb data 16 de juny de 2022, la Policia Nacional, fa entrega al Museu Nacional Arqueològic de Tarragona d'un altar amb marbre blanc amb inscripció dedicada a Júpiter "IOVI · OPTIMO · MA · XIMO · CAPITOLINO", i número d'inventari del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, MNAT 795. L'altar ha estat recuperat per la "Brigada de Patrimonio Histórico del Cuerpo Nacional de Policía" després del seu robatori l'any 1962.

• Dipòsit de caràcter indefinit de tres llibretes. La Generalitat de Catalunya, com a propietària dels béns, autoritza i fa efectiu el dipòsit indefinit al Museu Nacional Arqueològic de Tarragona de tres llibretes de Bonaventura Hernández Sanahuja, sense perjudici que qualsevol de les parts pugui sol·licitar a l'altra la seva finalització, prèvia comunicació.

Bonaventura Hernández Sanahuja Llibreta manuscrita, 231 p., c.1859
Núm. inventari 3066382

Bonaventura Hernández Sanahuja Llibreta manuscrita, 18 p., c.1859
Núm. inventari 3066383

Bonaventura Hernández Sanahuja Llibreta manuscrita, 30 p., c.1859
Núm. inventari 3066384

Durant l'any 2022 s'han formalitzat els dipòsits de material arqueològic següents:

- Vil·la romana dels Castelletes (La Canonja, 2021)
- Carrers Vapor, Pare Agustí Altisent i Ferrer i Duran (Tarragona, 2021)
- Catedral (Tarragona, 2021)
- Club de golf Costa Daurada (carretera del Catllar km 2,7) (Tarragona, 2021)
- Tàrraco. Circ romà. Carrer Salines i carrer Sant Domènec (Tarragona, 2021)
- Camp de golf Costa Daurada, àmbit parcial 43, Mas de Sorder (Tarragona, 2017)

Investigacions en curs

8.1 Recerca i divulgació

Recerca i divulgació

Les col·leccions i jaciments del museu són objecte d'estudis propis o externs realitzats per investigadors d'institucions de recerca. El museu promou la recerca i la divulgació dels estudis.

Publicació de la monografia arqueològica dels Munts

L'activitat de recerca del MNAT s'ha centrat principalment en l'edició de l'obra, apareguda a finals d'any. Després d'un llarg procés de gestació, l'any 2022 s'ha dedicat a les correccions de gal·lerades i a tot el que envolta la impressió.

Un altre dels punts d'especial atenció ha estat la preparació de les contribucions (ponència i debat) presentades per el MNAT al congrés "Centcelles, el monument tardoromà (juny 2022).

També participem dins de l'equip liderat per la Universidad de Sevilla sobre economia circular: "Circ-E: La logística de la ciudad romana ¿una economía circular?" (PID2020-114349GB-I00).

Col·laboracions en línies de recerca

En matèria de col·laboració amb línies de recerca (algunes iniciades amb anterioritat) liderades per altres investigadors i centres de recerca podem destacar les següents:

1. Contextos ceràmics d'època romana i tardoromana de Tàrraco, liderat per José Carlos Quaresma (Universidade Nova de Lisboa, Portugal). En concret, l'estudi del major abocador domèstic del segle III dC documentat fins ara a Tàrraco. La situació sanitària va impossibilitar la campanya presencial. Els treballs es van centrar en l'elaboració de les dades de campanyes precedents.
2. Estudis dels revestiments lapidis de les villae de la Tarraconense. Tesi doctoral de Laura Galan Palomares dirigida per Anna Gutiérrez (ICAC). Continua l'estudi dels materials procedents de la vil·la romana dels Munts.
3. Estudi de poblacions rurals tardoromanes i visigodes de la Tarraconense. Tesi doctoral d'Andrea Vilela Fernández dirigida per Eulàlia Subirà (UAB). Actualment està estudiant els materials de les necròpolis tardoromanes del Camp de Tarragona dipositats al MNAT (La Burguera, Els Munts, Repsol,...).
4. Estudi sobre les pintures murals de la vil·la romana dels Munts a càrrec de Carmen Guiral Pelegrín (UNED) en el marc del projecte (amb participació del MNAT, Josep Anton Remolà) sobre la pintura mural romana de la Tarraconense.

Congrés de Centcelles

Entre el 28 i el 30 de juny va tenir lloc el congrés internacional *El monument tardoromà de Centcelles: dades, context, propostes*, organitzat per l'Ateneu Universitari Sant Pacià (AUSP), el Museu Nacional Arqueològic de Tarragona (MNAT) i l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós (INSAF), amb el patrocini del Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana (PIAC).

Aquest Congrés tenia com a objectiu fomentar el diàleg científic per avançar en el coneixement del conjunt.

Va comptar amb la presència activa dels màxims especialistes en les diverses disciplines (arqueologia, història, història de l'art i teologia) que cal tenir en compte en l'estudi del monument. Van ser més d'un centenar de participants, amb ponències de vint especialistes de centres de recerca i universitaris d'arreu d'Europa.

El Congrés es va desenvolupar en tres jornades al Seminari de Tarragona i al mateix conjunt monumental i va comptar amb activitats culturals.

El Congrés també va acollir un acte d'homenatge a la figura del Prof. Dr. Theodor Hauschild a la Catedral de Tarragona.

Intervencions museogràfiques i instal·lacions

- 9.1 Projectes museogràfics
Museu Arqueològic
Projecte de reforma del Museu Arqueològic
- 9.2 Producció i instal·lació de l'exposició de síntesi Tàrraco/MNAT
- 9.3 Vil·la romana dels Munts
- 9.4 Museu i Necròpolis Paleocristians
- 9.5 Teatre Romà
- 9.6 Vil·la romana de Centcelles
Polígon Francolí

Projectes museogràfics

D'aquest any 2022 cal destacar l'anunci del Ministerio de Cultura y Deportes de la inversió per a la rehabilitació del Museu i Necròpolis Paleocristians. En contraposició a aquesta notícia, el projecte de reforma de la plaça del Rei no ha avançat amb el ritme desitjat, tot i que el projecte s'ha reforçat amb noves intervencions. La Torre dels Escipions, afectada per la caiguda d'un llamp, o Centcelles, han estat objecte de treball.

Museu Arqueològic

Finalitzat el gruix dels treballs d'obra civil, resta pendent la restauració de la cornisa del museu i la neteja de façanes, així com algunes millores fruit de la posada en marxa de l'edifici.

Malgrat que la previsió era que s'executessin aquest 2022, el Ministerio de Cultura les ha posposat per al 2023..

Reforma arquitectònica

- Realització de repassos durant el període de garantia del museu.
- Al llarg de l'any s'han fet reunions amb EMATSA i l'Ajuntament de Tarragona per tal de minimitzar l'impacte de la pluja especialment al soterrani del museu.

Restauració

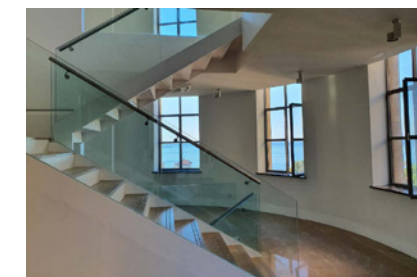
- S'ha dut a terme la restauració del Mosaic dels Peixos (consultar apartat corresponent de Restauració).
- S'ha donat continuïtat a la tramitació del projecte de restauració de la muralla amb la sol·licitud de llicència d'obra i la preparació de la documentació relativa a la licitació dels treballs, que es duran a terme el 2023.

Projecte museogràfic

- Finalitzada la redacció del projecte executiu, enguany s'ha treballat en la preparació de la licitació de la producció.

Gestió

- El 7 d'abril, Pau Ricomà, alcalde de Tarragona, va visitar l'edifici del museu a la plaça del Rei.
- L'1 de juny, Sònia Hernández, directora general de Patrimoni Cultural, i Josep M. Carreté, gerent de l'Agència, van fer una visita tècnica al museu per conèixer de primera mà les obres realitzades, així com el projecte museogràfic.

Exposició de síntesi Tàrraco/MNAT al Tinglado 4

Manteniment:

Al llarg de l'any s'han fet feines de manteniment i millora.

Gestió

El 18 de febrer la Conseller de Cultura va visitar l'exposició de T4 en el context d'una visita a equipaments del Port.

Vil·la romana dels Munts (Altafulla)

La intervenció de més envergadura s'ha desenvolupat al mitreu i ha tingut com a objectiu principal consolidar estructures i revestiments deteriorats, especialment de l'àmbit 5.1. Prèviament a l'actuació de conservació de la part nord de l'estança es va realitzar una excavació per tal de delimitar correctament les estructures. També es va procedir a l'extracció de l'ara triangular situada a l'àmbit 5.2 per tal de ser restaurada.

Manteniment

Al llarg de l'any s'han fet tasques de manteniment ordinàries:

- Jardineria
- Protecció passera de fusta
- Neteja d'estructures arqueològiques
- Millores a la conducció d'aigües de la coberta de la domus
- Canvi llums

Així mateix s'han fet millores als dos serveis del Centre d'Interpretació i s'ha repintat el centre.

Museu i Necròpolis Paleocristians

El 30 de maig de 2022, el Ministre de Cultura va anunciar una inversió de 7 M€ per a la rehabilitació integral de la Necròpolis. Aquesta inversió prové dels fons Next Generation. L'objectiu de l'actuació és la rehabilitació dels accessos, entorn, museu i jaciment de la Necròpolis i ha d'estar executada el juny de 2026.

Al llarg del 2022 s'ha treballat amb Gerencia de Infraestructuras, la Subdirección General de Museos Estatales i SEGIPSA per a la definició del projecte i la redacció d'una licitació d'un concurs d'idees per a la redacció dels projectes bàsics i executius. Aquest anunci d'inversió ha anat acompanyat de la petició a l'Ajuntament de Tarragona per part del Ministerio de la cessió de la parcel·la de Tabacalera adjacent a Necròpolis per al futur creixement del projecte.

- 16 de febrer: visita de personal tècnic del Ministerio de Cultura
- 22 de març: visita tècnica del Ministerio a Necròpolis, en el context d'una visita general a equipaments de titularitat estatal a Tarragona.
- 30 de maig: visita amb els arquitectes de Gerencia de Infraestructuras.
- 9 de juny: reunió de Gerencia, MNAT i Ajuntament de Tarragona per al projecte de Necròpolis.
- Redacció del projecte museològic de la Necròpolis, amb el suport de la museòloga Maria Marín.
- Redacció dels plecs tècnics de la licitació del concurs d'idees en coordinació amb Gerencia, Sudirección General i SEGIPSA.
- Encàrrec de gestió a SEGIPSA per part de Gerencia per a l'execució de les obres de rehabilitació.

Teatre romà

Conservació-restauració

S'ha encarregat a l'arquitecta Elisenda Rosàs un projecte per a l'arranjament d'alguns aspectes del teatre: protecció de l'hiposceni, presentació del sector de tabernes i extrems de la càmara, millores a l'accés del solar.

Manteniment general

Durant tot l'any s'han fet tasques de manteniment general.

Centcelles

Manteniment i projectes

S'ha encarregat a Eixam Arquitectura la redacció d'un projecte per a la reparació de les humitats que afecten la paret de connexió entre les dues sales principals.

D'altra banda, s'han fet tasques ordinàries de neteja i manteniment, amb reparacions a les teulades i arranjaments de camins.

- Reparació vidre de la gran vitrina.
- Reparació del sinistre de vidres.
- S'han fet millores al mòdul auxiliar.
- Tasques de reparació de la fossa sèptica.
- Substitució focus.
- Arranjament camins.

Projecte de reforma de la recepció

Enguany s'ha tramitat la llicència d'obra del projecte de recepció del Centcelles, que es durà a terme l'any 2023.

Polígon Francolí

Als magatzems del Polígon del Francolí s'han fet tasques ordinàries de manteniment i neteja.

Enguany ha finalitzat la instal·lació de fibra i wifi per connectar la instal·lació a la xarxa.

Arc de Berà

Durant l'any s'han fet les tasques de manteniment de l'entorn.

El 21 de febrer es va fer una reunió amb l'Alcalde de Roda de Berà i els regidors de Cultura i Urbanisme per avaluar la viabilitat de fer millores d'accés i visita al monument.

Torre dels Escipions

Durant l'any s'han fet les tasques de manteniment de l'entorn. El 22 d'abril la Torre es va veure afectada per la caiguda d'un llamp. Això va afectar amb el desplaçament dels carreus superiors de l'edificació, així com amb desperfectes a la façana principal i les cornises. També es va veure afectada la instal·lació elèctrica.

Feta una inspecció inicial es va procedir a:

- Enretirar un dels carreus superiors desplaçat i dipositar-lo al magatzem del museu.
- Recollir fragments de cornisa despresos.
- Fer neteja general.
- Encarregar la redacció d'un projecte de restauració a l'arquitecte Manel Pérez i al restaurador Pau Arroyo.

És previst poder tramitar i executar la reparació al llarg del 2023.

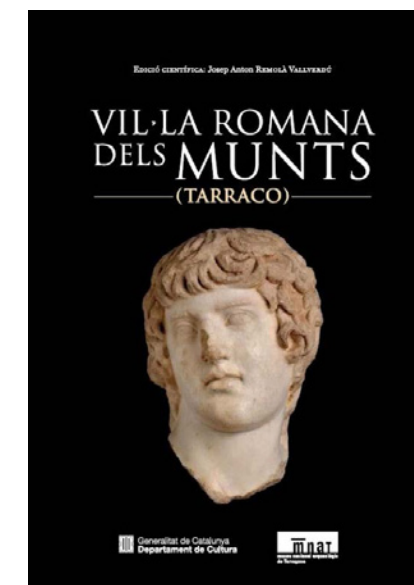
Projectes de gestió**Gestió de Serveis**

Aquest any s'ha fet la tramitació de la licitació del servei d'atenció al públic als Munts, que caduca el 31 de desembre. Es va resoldre amb l'adjudicació a l'empresa SITAC, que iniciarà els serveis l'1 de gener de 2023.

Publicacions

El 9 de febrer es va presentar la publicació *Vil·la romana dels Munts* (Tarraco), una obra de síntesi i de referència, que aborda el jaciment dels Munts en la seva globalitat i sintetitza tot el coneixement generat al seu voltant. Amb una documentació en gran part inèdita o publicada de forma preliminar i dispersa, aquesta monografia posa a l'abast de la comunitat científica i el públic en general els resultats de gairebé setanta anys d'intervencions arqueològiques i estudis sobre la vil·la romana dels Munts (Tàrraco).

- J. A. Remolà (ed.) 2022, *Vil·la romana dels Munts (Tarraco)*, Barcelona.
- J. A. Remola, J. Sánchez, F. Tarrats, "La vil·la romana dels Munts (Tarraco)", a J. A. Remolà (ed.) 2022, *Vil·la romana dels Munts (Tarraco)*, Barcelona.

Relacions externes

- 9.1 Xarxa Territorial de Museus de les Comarques de Tarragona i de les Terres de l'Ebre
- 9.2 Arqueoxarxa
Ajuntament de Tarragona
- 9.3 Ajuntament de Constantí
Ajuntament d'Altafulla
Visites i reunions institucionals
- 9.4 Participació en comissions
Assistència a cursos, jornades i congressos

Xarxa Territorial de Museus de les Comarques de Tarragona i de les Terres de l'Ebre

Aquest any 2022 el MNAT ha seguit assumint l'oficina tècnica de la Xarxa Territorial de Museus de les Comarques de Tarragona i de les Terres de l'Ebre. Aquesta responsabilitat ha comportat la gestió i execució del pressupost traspasat pel Servei de Museus i el treball amb la persona responsable de la coordinació tècnica per tal de garantir que el pla d'actuacions aprovat per la Xarxa es dugui a terme.

Una acció principal de la Xarxa ha estat la redacció del nou pla d'actuacions 2023-2026 amb el suport de l'empresa Adhoc.

Comissió d'educació

Ester Ramon ha participat activament en la Comissió d'educació de la Xarxa de Museus de Tarragona, del Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre, en les reunions de coordinació així com en la realització d'activitats.

Durant l'any 2022, la comissió s'ha centrat en l'acompanyament als serveis educatius dels museus que en formen part i en la redefinició del projecte AproPA'T, que el MNAT ha desenvolupat durant els mesos de gener a maig.

Comissió de documentació

La Montse Perramon ha participat activament en la comissió de documentació de la Xarxa Territorial, participant en les reunions de coordinació i en les activitats proposades i assessorant en els aspectes tècnics.

Durant l'any 2022 el MNAT s'ha beneficiat del programa de suport de documentació promogut per la Xarxa de Museus de les Comarques de Tarragona i Terres de l'Ebre.

Comissió de comunicació i turisme

Cori Ribó és la representant del MNAT que participa a la comissió de comunicació i turisme.

El 2022 s'han fet dinàmiques participatives per obtenir les bases per a la comunicació de la XMTTE i definir els trets d'identitat, que serveixin com a punt de partida per iniciar accions de comunicació de la Xarxa. S'han identificat valors i trets de personalitat.

S'ha elaborat la campanya #Vinealsteusmuseus –Tots els plans possibles, per augmentar la notorietat dels museus de la Xarxa, que connecti amb els seus públics objectius, principalment el familiar, i incentivar les visites als museus durant les vacances de Setmana Santa, a través d'un vídeo i publicacions a les xarxes socials.

Arqueoxarxa

En tant que membre de la Xarxa de Museus i jaciments arqueològics de Catalunya, ARQUEOXARXA, el MNAT ha participat en els programes desenvolupats.

Enguany el MNAT s'ha implicat especialment en els projectes següents: Comissió d'internacionalització:

- Mònica Borrell ha format part de la comissió, que ha començat a plantejar línies d'actuació de futur.

Ruta de la romanitat:

- Donant resposta al Pla d'acció de l'Arqueoxarxa, Mònica Borrell ha participat en un equip de treball per a començar a donar forma a la proposta de Ruta.

Documentació:

- Programari de documentació.
 - Revisió de del diccionari de tipologia.
 - Revisió de l'esborrany de requeriments pel canvi de programari elaborat per Taula de Documentació.
- Col·lecció Nacional d'Arqueologia en línia. Participació amb la càrrega de 50 fitxes.

Comunicació:

- En el marc de les Jornades Europees d'Arqueologia (JEA), realitzades del 17 al 19 de juny, s'ha fet difusió conjunta de la programació realitzada al seu voltant.
- Sortida en línia de la Col·lecció Nacional d'Arqueologia Tanit, en el marc de les JEA, un projecte col·laboratiu en línia que dona accés a tothom als objectes més rellevants de les col·leccions arqueològiques catalanes.
- S'ha estat treballant en l'actualització del Pla de Comunicació de l'Arqueoxarxa a través d'un encàrrec, prioritzant la perspectiva de benefici compartit entre tots els museus membres.

Ajuntament de Tarragona

Durant l'any s'han fet un seguit de reunions de coordinació entre l'Ajuntament de Tarragona, l'Agència i la Direcció General de Patrimoni Cultural.

- Reunions el 17 de gener i 22 de novembre.

Ajuntament de Constantí

El treball conjunt i col·laboració amb l'Ajuntament de Constantí a Centelles s'ha concretat en diferents línies de treball i accions:

- Premi de composició Centelles. Presentació i Convocatòria de la tercer edició dels premis el 13 de desembre a Centelles.
- Concerts d'estiu
- Concert especial dels Pets
- Projecte Apropa't.
- Presentació i acte de bateig del Lleó de Centelles, una nova figura del bestiari festiu de Centelles, del qual se'n farà càrrec l'Institut de Constantí.

Ajuntament d'Altafulla

Aquest any 2022 hi ha hagut canvis en l'equip de govern d'Altafulla i cal una recuperació de les relacions institucionals.

Visites i reunions institucionals

- 17 de gener: reunió de representants de l'Ajuntament de Tarragona, Direcció General de Patrimoni Cultural i Agència en relació al Pla de Gestió de Tàrraco.
- 16 de febrer: visita de representants del Ministerio de Cultura a la Necròpolis
- 18 de febrer: visita de la Consellera de Cultura a Tinglado 4 en el marc d'una visita a equipaments del Port.
- 21 de febrer: reunió amb l'Ajuntament de Roda de Berà en relació a l'Arc de Berà.
- 9 de març: Presentació a càrrec de Mònica Borrell del Pla d'actuacions 2023 del MNAT a la Comissió Executiva de la Junta de Museus.
- 7 d'abril: Pau Ricomà, alcalde de Tarragona, va visitar l'edifici del museu a la plaça del Rei.
- 22 de març: visita de representants del Ministerio de Cultura en el marc d'una visita a equipaments culturals de titularitat estatal.
- 30 de maig: visita amb els arquitectes de Gerencia de Infraestructuras.
- 1 de juny, Sònia Hernández, directora general de Patrimoni Cultural, i Josep M. Carreté, gerent de l'Agència, van fer una visita tècnica al museu per conèixer de primera mà les obres realitzades, així com el projecte museogràfic.
- 9 de juny: reunió de Gerencia, MNAT i Ajuntament de Tarragona per al projecte de Necròpolis.
- 16 de juny: acte de lliurament de l'àrula robada els anys seixanta.
- 22 de novembre: reunió de representants de l'Ajuntament de Tarragona, Direcció General de Patrimoni Cultural i Agència en relació al Pla de Gestió de Tàrraco.

Participació en comissions

Mònica Borrell, directora del museu, és membre de la Comissió de Recerca d'Arqueologia i Paleontologia promoguda per la Direcció General de Patrimoni Cultural, que enguany s'ha constituït per a la nova convocatòria de projectes quadriennals.

Mònica Borrell, directora del museu, és membre de la comissió organitzadora del congrés Biennal Tarraco, que enguany ha presentat les actes del congrés que va tenir lloc el novembre de 2021.

Assistència a cursos, jornades i congressos

Assistència de Cori Ribó al curs *Possibilitats creatives per als museus a Twitter*, organitzat per la Xarxa de Museus de Tarragona i de les Terres de l'Ebre al Museu d'Alcover el 10 de febrer.

Participació de Mònica Borrell a la jornada *Parlen les dones*, organitzada per la Conselleria de Cultura a Granollers el 25 de febrer.

Participació de Mònica Borrell en les *Journée d'études 21 avril sur Narbonne*. Entitat organitzadora LE CRESEM. 20,21 i 22 d'abril 2022 a Narbonne.

Participació de Mònica Borrell, Ester Ramon i Cori Ribó a la II Jornada Patrimoni & Digital celebrada al Museu de Vic el 28 d'abril.

Assistència de Cori Ribó a la formació en estratègia digital organitzat per la Xarxa de Museus de Tarragona i les Terres de l'Ebre, *Taller de fotografia amb mòbil*, celebrada el 8 de juny al Museu Salvador Vilaseca de Reus.

Ponència "Arquitectura i fases d'ocupació de Centcelles" presentada per J. A. Remolà al Congrés *El Monument tardoromà de Centcelles. Dades, context, propostes* (Constantí-Tarragona, 28 de juny de 2022).

Assistència i participació d'Ester Ramón i Cori Ribó a les 21 jornades DEAC – *Conmover, Mover, Movilizar*, organitzat pel Museo WURTH La Rioja. Des del 5 fins al 8 d'octubre a La Rioja (Logronyo)

Participació de Mònica Borrell, Ester Ramon i Cori Ribó a la *VI Jornada de Patrimoni Cultural. Un patrimoni cultural sense joves?* celebrada a la Pedrera el 27 d'octubre.

Assistència de Josep Anton Remolà en qualitat de Director de la tesi doctoral de J. Sánchez Gil de Montes sobre l'evolució urbanística de l'àrea del Teatre Romà de Tàrraco. 24 d'octubre a Sevilla.

Participació de Mònica Borrell a les XXIII Jornades de Museus i Educació organitzades pel Museu Marítim i el Museu de Ciències Naturals de Barcelona, moderant la taula rodona *La funció educativa de les exposicions. De la concepció a la museografia*, que va tenir lloc el 14 de novembre.

Participació de Mònica Borrell en la conferència internacional In-visible depòsits. *From cataloguing to fruition*, organitzada pel Parco Archeologico del Colosseo. Dies 15 i 16 de desembre a Roma.

Formació contínua

- Sessió de formació en línia de Bucles magnètics. Adreçat principalment a tot l'equip de Guies adscrits al MNAT. Gener.
- Assistència de Cori Ribó al curs en línia Accessibilitat web: el mínim que has de saber, organitzat per la Direcció General de Serveis Digitals i Experiència Ciutadana (DGSEC), el 18 de gener.
- Curs sobre Perspectiva de Gènere. Escola d'Administració Pública de Catalunya. De 29 d'abril al 20 de maig. Realitzat per l'Aleix Bondia. Durada 8 h.
- Curs Gestió de documents electrònics. Escola d'Administració Pública de Catalunya. De 2 de maig al 27 de juny. Realitzat per Sonia Navarro. Durada 20h i en modalitat mixta.
- Microcurs d'Introducció a l'accessibilitat web. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Del 20 de maig al 10 de juny. Realitzat per Jaume Solé, Yolanda Ramon i Sonia Navarro. Durada 1.5 h.
- Curs Treball en equip: Sumant potencials. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Del 27 de maig al 17 de juny. Realitzat per Raquel Gamarra. Durada 12 h en sessió síncrona.
- Curs en línia asíncrona a través de l'Aula Virtual de Databis Elaboració de documents accessibles, organitzada per l'Àrea de Formació del Departament de Cultura. Realitzat per Cori Ribó. Del 30 de maig al 13 de juny de 2022.
- Microcurs Una aptitud saludable en temps de canvis. Escola d'Administració Pública de Catalunya. 30 de maig. Realitzat per Jaume Solé. Durada 2 h en sessió síncrona.
- Curs de sensibilització i conscienciació en matèria de ciberseguretat. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Del 8 d'abril al 15 d'abril. Realitzat per Isabel Albareda, Aleix Bondia, Raquel Gamarra, Pere Gebellí, Sonia Navarro i Marta Serrano. Durada 5 h.
- Curs de Noves formes de fer i treballar amb Microsoft 365 office. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Del 05 de maig al 19 de maig. Realitzada per l'Aleix Bondia. Durada 14 h i en modalitat mixta.
- Curs Introducció a les principals solucions de l'Administració digital. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Del 8 de juny al 20 de juny. Realitzat per l'Íngrid Palos. Durada 12 h i en modalitat mixta.
- Curs de formació per al Teletreball. Escola d'Administració Pública de Catalunya. Del 27 de juny al 10 de juliol. Realitzat per Dolors Burló, Ester Ramon, Josep A. Remolà, Gemma Jové, Cori Ribó i Marta Serrano. Durada 8h.
- Curs de preparació per l'obtenció del nivell avançat d'Actic (C5 i C8). Escola d'Administració Pública de Catalunya. De juny a setembre. Realitzat per Gemma Jové. Durada 16 h en modalitat mixta.
- Curs Signatura electrònica, identificació i l'eCòpia. Escola d'Administració Pública de Catalunya. 5 d'octubre. Realitzar per Sonia Navarro. Durada 5 h en sessió síncrona.
- Sessions formatives ACdPC d'Ús de desfibril·lador. Adreçat al personal d'atenció al públic (Guies D1). Durada 6h.
 - Sessió 6 d'Octubre – Pilar Garcia i Pere Gebellí
 - Sessió 15 de novembre – Àgata Macias i Rosana Martin de Bernardo.

Formació contínua**Projecte #COMPARTEAMS**

La Generalitat de Catalunya durant aquest any 2022 ha continuat amb el projecte #COMPARTEAMS, enfocat en l'adopció de les eines de col·laboració del núvol, potenciar les competències digitals dels usuaris i facilitar el procediments del teletreball.

Al llarg de l'any s'han realitzat sessions de formació en línia amb reforç d'activitats, materials de recurs i suport tècnic. Aquesta formació s'ha adreçat a tots els treballadors i la participació ha estat lliure.

Places i plantilla

Per acord entre l'ACdPC i els sindicats s'aprova incrementar exponencialment el número de places estructurals i temporals d'atenció al públic, com a Guies d'informació de monuments i museus – Grup professional D1 i.

Al MNAT se li adjudiquen:

- 2 places estructurals i temporals a temps parcial (45% de jornada ordinària) per un període de 3 anys i per cobrir principalment els caps de setmana, festius i ponts. Contractes de treball signats al juny de 2022 per l'Aleix Bondia Sedó i l'Eva Rodon Tenas.
- 1 plaça estructural a jornada sencera per ampliar plantilla i cobrir les necessitats un cop es porti a terme l'apertura del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, actualment en obres. Previsió 2024
- 2 llocs de treball temporals i discontinus durant 3 anys per reforçar períodes d'estiu, Nadal i Setmana Santa.

Íngrid Palos Tost s'incorpora als SSCC del MNAT el febrer de 2022 de manera temporal i en concepte de substitució de la plaça d'auxiliar administratiu/va del grup D1 que va quedar vacant, per assignació d'encàrrec de funcions de la personal titular de la plaça Dolors Burló Irgaray.

Amb data 1 de juliol de 2022 es jubila la treballadora adscrita al MNAT, com a Guia D1, Isabel Albareda Delgado. Treballadora que substituïa des del 9 d'octubre de 2021 les hores sindicals del treballador Juan L. Olesti Closas titular del lloc de treball.

A data 31 de maig de 2022 es publica al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* l'Anunci de l'oferta pública d'ocupació de personal laboral per a l'estabilització de l'ocupació temporal de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, d'acord amb la Llei 20/2021, de 28 de desembre, de mesures urgents per a la reducció de la temporalitat en l'ocupació pública de 112 places.

La convocatòria d'aquestes places s'hauran d'aprovar i publicar abans del 31 de desembre de 2022.

A data 22/12/2022 s'obre el període per participar a la convocatòria dels processos d'estabilització, mitjançant el sistema excepcional de concurs de mèrits publicat al DOGC. El termini de presentació de les sol·licituds finalitza el 20 de gener de 2023.

Formació contínua

A data 30/12/2022 s'obre el període per participar a la convocatòria dels processos d'estabilització, mitjançant el sistema selectiu de concurs oposició publicat al DOGC. El termini de presentació de les sol·licituds finalitza el 30 de gener de 2023.

Convenis de cooperació educativa

A l'any 2022 el MNAT ha signat un conveni de cooperació educativa per al desenvolupament de programes de pràctiques externes amb la URV de Tarragona amb una vigència de 4 anys. De la signatura d'aquest conveni al MNAT hem tingut 3 alumnes de pràctiques:

- 1 alumna dins de l'àrea d'imatge i so (M. Mercé Grau Salvat)
Febrer a juny
- 1 alumna dins de l'àrea de comunicació (Núria Llagostera Espelt)
Juny a setembre
- 1 alumna dins de l'àrea de documentació (Laura Juan Santiago)
Juny i juliol

També, al desembre de 2022 s'ha signat un altre conveni de cooperació educativa de pràctiques acadèmiques externes dels estudiants de la UB en entitats col·laboradores i amb una vigència de 4 anys.

Projecte d'investigació (beca Marie Curie COFUND) dut a terme per Chiara Cecalupo, per acord de col·laboració signat – SECONDMENT AGREEMENT amb la Universitat Carlos III de Madrid.

COVID – 19

Durant el 1r. trimestre de l'any es mantenen els protocols i les mesures de seguretat establertes amb anterioritat. És durant el 2n. trimestre quan es comencen a relaxar tots els protocols (no obligatorietat d'ús de mascaretes i retirada de la senyalització, es podran compartir espais comuns, sense restriccions en els aforaments, etc...).

- Es manté la modalitat mixta de treball pel personal adscrit als SSCC del MNAT (presencial i teletreball)
- 8 treballadors han estat de baixa per COVID-19 durant a l'any 2022. Tancament del Museu i Necròpolis Paleocristiana per aquesta circumstància (2 tardes i 1 diumenge).

La normativa aplicada és la següent:

- Resolució PRE/185/2022, de 3 de febrer, per la qual es dona publicitat a la Instrucció 1/2022, de 3 de febrer, sobre mesures organitzatives, de prevenció i seguretat als centres de treball del personal de l'Administració de la Generalitat de Catalunya amb motiu de l'emergència sanitària per la COVID-19
- Reial Decret 286/2022, de 19 d'abril, pel qual es modifica l'obligatorietat de l'ús de mascaretes durant la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19.

**11.1 Departament de Comunicació
Web****11.2 Mètriques****11.3 Xarxes socials****11.4 Imatge corporativa****11.5 Campanyes de comunicació****11.6 Col·laboracions****Departament de Comunicació**

La pandèmia va posar el focus en la comunicació digital, així com al desenvolupament de noves estratègies per a continuar comunicant i difonent les activitats del museu.

Un cop normalitzada la situació de visita, cal tornar a la idea que el patrimoni cal visitar-lo presencialment i gaudir les experiències de manera física, sense deixar de banda els recursos digitals que s'ha anat implementant i que s'han mantingut i continuaran sent un recurs important per la difusió del museu.

Durant el 2022 s'ha treballat en tres línies estratègiques de comunicació:

- Comunicació de l'activitat ordinària del MNAT: és el dia a dia del Museu, com ara tallers, conferències, clubs de lectura...etc.
- Cap al Nou MNAT: és aquella activitat que es genera al voltant de la construcció del nou Museu. Bàsicament es nodreix de l'activitat basada en les feines de restauració, trasllats de peces, intervencions...
- Connectant la romanitat: una nova línia que pretén connectar el passat amb el present a través d'històries transversals, que provoquin la reflexió de l'interlocutor, on Tàrraco i la col·lecció del MNAT hi tenen un paper fonamental, ja que funcionen de punt de connexió.

Web

El web del MNAT continua sent el canal principal dels continguts digitals. A través d'ella difonem les seues, les activitats, la col·lecció, el servei educatiu i es realitza la venda d'entrades i serveis, entre d'altres.

El febrer de 2022, amb motiu de donar de baixa la web antiga prèvia a 2018 (d'ús intern) es va generar un problema en la web actual, que va estar inoperativa durant dos dies, del 14 al 16 de febrer. Això va implicar la sol·licitud d'autorització del domini mnat.cat per a poder traspasar els servidors DNS a la Generalitat de Catalunya. El 29 de març vam obtenir l'autorització de la DGAC per gestionar aquest domini des del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI).

El web es va modificant i implementant a partir de les necessitats i oportunitats que sorgeixen. Així doncs, a l'apartat del "MNAT Digital", s'hi ha incorporat la Col·lecció Nacional d'Arqueologia TANIT.

Mètriques

L'anàlisi de les mètriques indica un augment significatiu en diversos paràmetres, com les sessions de navegació, en el nombre d'usuaris i el nombre total de pàgines visualitzades.

		2021	2022
Sessions de navegació a la pàgina web		68.345	80.049
Usuaris persones que han entrat al web		48.823	59.906
Nombre de pàgines visualitzades nombre total de pàgines vistes dins el web		186.896	208.525
Pàgines/sessió mitjana de pàgines de la pròpia web per les que han navegat els usuaris durant cada sessió		2,73	2,60
Durada mitjana de la sessió temps mitjà d'estància de les sessions a la pàgina web		142	135
Percentatge de rebot % d'usuaris que han entrat a la pàgina web i han sortit sense passar de la 1a pàgina		52,7%	54,6%
Percentatge de sessions segons edat	18 - 24	11,6%	10,2%
	25 - 34	13,7%	12,5%
	35 - 44	14,8%	20,3%
	45- 54	24,4%	24,1%
	55 - 64	18,7%	19,0%
	65+	16,8%	13,8%
Percentatge de sessions segons sexe	Femení	65,2%	56,1%
	Masculí	34,8%	43,9%

Xarxes socials

Les xarxes socials continuen jugant un paper molt important en la interacció continuada amb la nostra comunitat.

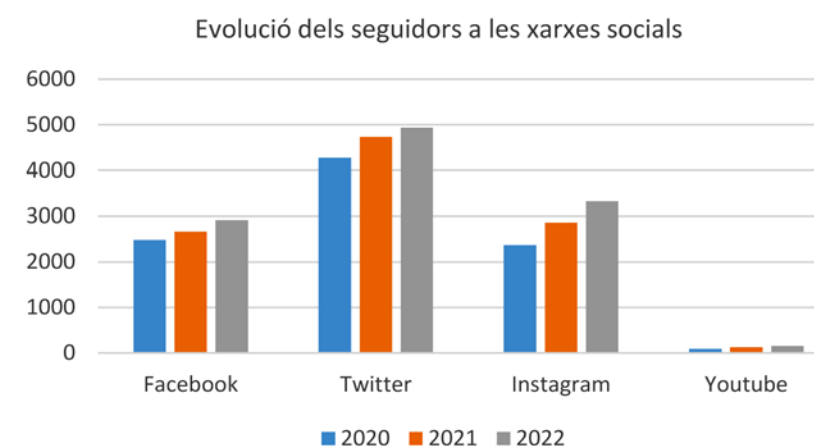
Les principals xarxes del MNAT són les següents:

Facebook: <https://www.facebook.com/mnattgn>

Twitter: <https://twitter.com/mnattgn>

Instagram: <https://www.instagram.com/mnattgn/>

Youtube: <https://www.youtube.com/user/museuarqueologic/videos>

L'any 2022 continua la tendència ascendent moderada en totes les xarxes. Destaca especialment el cas d'Instagram, que s'ha vist incrementada en un 16%. Una de les raons ha estat la utilització dels anomenats "stories" i "reels", històries curtes que es promocionen de manera automàtica, augmenten la visibilitat al perfil i tenen una major viralitat entre els no seguidors.

Youtube ha pujat un 19% en relació a l'any anterior, Facebook un 10% i Twitter un 4%, tot i que continua sent la xarxa amb més seguidors.

Xarxes socials**Youtube**

El canal de Youtube s'està intentant dinamitzar i reforçant, a través de nous continguts i vídeos al voltant de les tres línies estratègiques abans esmentades.

Aquest 2022 destaquen els vídeos que mostren els processos de restauració, com és el cas del sostre de la Vil·la dels Munts, "Connectant les peces d'un trencaclosques. La vil·la romana dels Munts" https://www.youtube.com/watch?v=HgRfkKp4z_g, i el projecte de restauració del Mosaic dels Peixos, coordinat entre el MNAT i el Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC). El projecte resultant d'aquest darrer s'ha dividit en dos vídeos. El primer mostra la fase prèvia d'estudi i de treballs de conservació, i l'estudi de les causes de degradació del mosaic per establir les bases de les futures actuacions sobre aquest <https://www.youtube.com/watch?v=hPbrX7Rtag4&t=36s>, i el segon correspon a les intervencions realitzades a partir de setembre fins a la seva finalització, el desembre de 2022.

També s'han realitzat vídeos al voltant de les seus, com el dedicat a Centelles <https://www.youtube.com/watch?v=cSIQqvGMSTs>, i "Connectant Tàrraco", que mostra totes les seus del MNAT <https://www.youtube.com/watch?v=HEE7klBfmwg&t=4s>

També ha continuat la difusió del cicle "Recerca en curs", on s'ofereix al públic la retransmissió via streaming de les conferències d'aquest cicle i del Club de Lectura "Llegim el Patrimoni".

S'han realitzat un total de 6 retransmissions en directe.

Imatge corporativa

Continua el procés de renovació de la imatge corporativa. L'estudi col·laboratiu de Gerard Joan, Laura Messeguer i Eider Corral han treballat en en el manual d'identificació visual que fixa la seva aplicació.

S'ha hagut de treballar en l'harmonització de la nova marca amb la identificació departamental.

S'ha aconseguit el vist-i-plau de la DGAC, i en una segona fase es treballarà conjuntament amb ells una implementació del manual d'identificació visual.

Falta l'aprovació de la marca per acord de Govern.

Campanyes de comunicació

S'han reforçat actes puntuals amb la contractació de publicitat en diversos mitjans:

- Campanya de comunicació per a promoure les activitats d'"Estiueja al MNAT" a través dels següents mitjans:
 - Mitjans digitals: portada i entrenotícies al diari *Tarragona Digital*.
 - Falques de ràdio a RAC1-Tarragona.
 - Vídeo promocional a TAC12 i Canal Reus
- L'Agència Catalana del Patrimoni Cultural ens ha donat suport amb la inserció de publicitat als següents mitjans:
 - Petit Sàpiens: un bàner al web, durant el mes de febrer, per a la difusió de les activitats familiar.
 - Revista Cavall Fort del mes de desembre: inserció d'un redaccional sobre les activitats familiars de Nadal
 - Revista Sàpiens del mes d'octubre: apartat "Caçatresors", dedicat a la Musa Euterpe.

Comunicació offline:**Fulleteria**

Durant l'any 2022, el museu ha editat cartells, fulletons, díptics i material informatiu de les diverses activitats i programes organitzats als diferents centres del MNAT.

El canvi d'hàbits de consum després de la pandèmia, així com la voluntat de ser més ecològics, ha modificat la producció de fulleteria, que any rere any va minvant.

Elements de senyalística i informatius

Aquest 2022 s'han produït els següents elements:

- Banderola de senyalització per a fer més visible des de l'exterior la Vil·la romana dels Munts

Reportatges fotogràfics i vídeos

S'ha continuat implementant el fons fotogràfic de les activitats i fonamentalment de l'activitat educativa del museu.

- Realització d'un reportatge fotogràfic per a difondre les activitats familiars del Museu, que es va realitzar a Tinglado 4 el mes de desembre, amb les activitats "Vols posar-te elegant, a la romana?", el 3 de desembre, i "Anem al theatrum?", el 4 de desembre.
- Edició d'un vídeo sobre l'activitat educativa "Romans al segle XXI" per a la participació del MNAT a les segones Jornades Patrimoni&Digital del Museu Episcopal de Vic (28 d'abril).

Col·laboracions

S'ha col·laborat amb el Museu d'Història de Tarragona en el cicle d'audiovisuals "Històries amagades":

- Capítol 12, dedicat al Mitreu dels Munts, amb Cristòfor Salom i Josep Anton Remolà <https://www.youtube.com/watch?v=tGxiMBSfpjA&t=74s>
- Capítol 13, dedicat a la Cúpula romana de Centcelles, amb Jordi Abelló, tècnic de cultura de l'Ajuntament de Tarragona <https://www.youtube.com/watch?v=p3hO-mYR8zE&t=121s>

Resum estadístic de visites

14.1 Visitants del MNAT

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona
Resum estadístic de visites

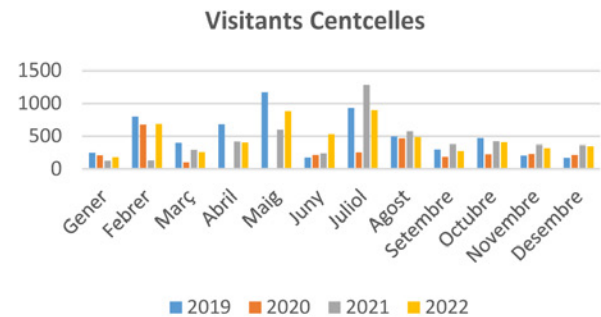
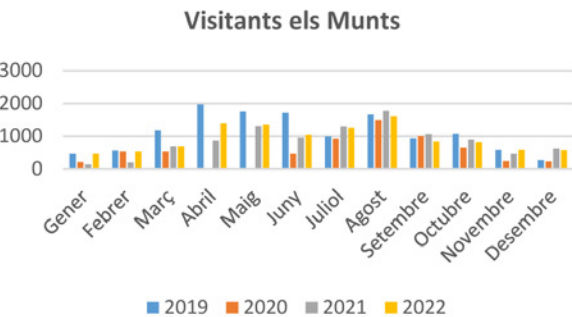
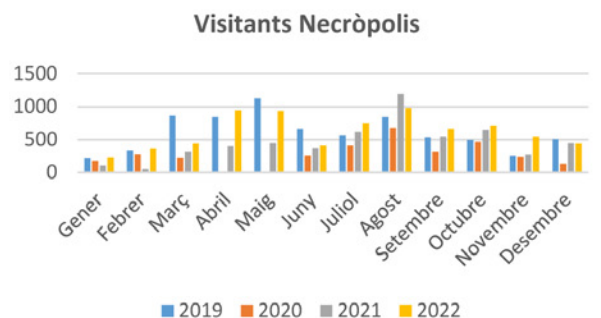
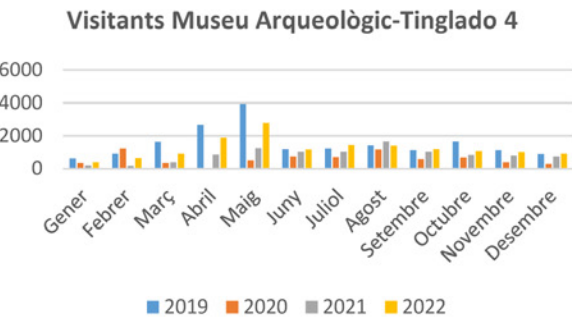
Visitants del MNAT

Els visitants de les diferents seus del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona durant l'any 2022 han estat 39.023:

	Mus. Arq. T4	Necròpolis	Els Munts	Centcelles	TOTAL
2021	9.998	5.391	10.288	5.195	30.872
2022	14.772	7.386	11.191	5.674	39.023

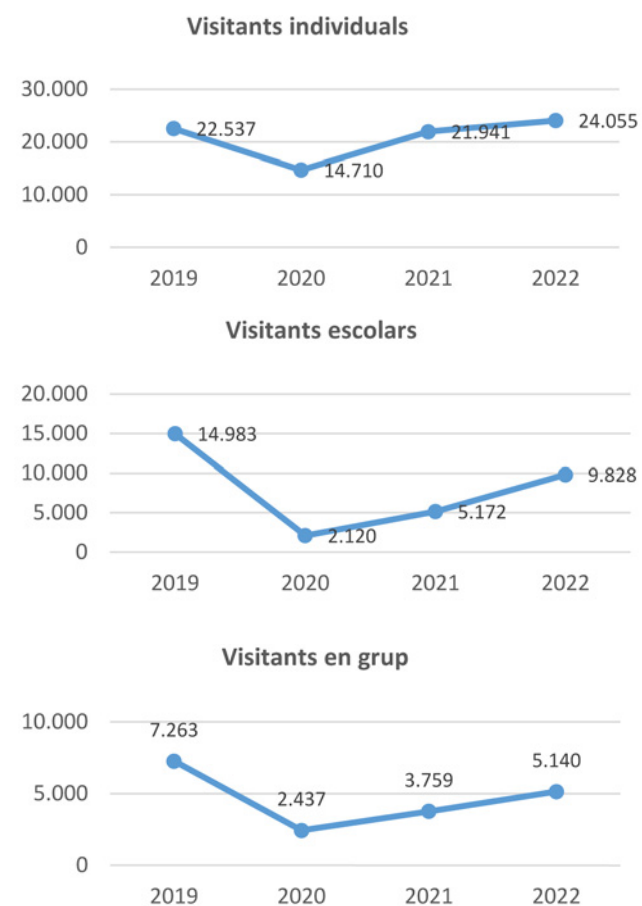
Es pot observar que continua la tendència a la recuperació del nombre de visitants dels anys anteriors. Tal i com es pot veure la Necròpolis Paleocristiana, que ha superat les xifres del 2019.

S'ha recuperat la dinàmica de visita d'abans de la pandèmia en la qual s'observa un augment en l'afluència dels visitants entre els mesos de març i maig marcat per l'increment d'activitats (Tàrraco Viva, tallers escolars...) i els mesos d'estiu bàsicament pels turistes.

Visitants del MNAT

Pel que fa a les tipologies de visitants, els individuals han representat un 62% del total del públic dels centres del MNAT, tot seguit d'un 25% d'escolars i un 13% de grups.

Visitants del MNAT**Procedències**

Les procedències segueixen la mateixa tendència d'anys anteriors. Aproximadament el 56% del total del públic prové de Catalunya. França continua sent el país amb més representació.

	Museu Arqueològic-T4	Necròpolis	Munts	Centcelles
Catalunya	8.558	3.237	6.569	3.413
Espanya	2.781	1.938	2.152	645
França	1.358	758	944	692
Anglaterra	305	235	188	41
Itàlia	108	83	60	37
Alemanya	301	161	328	149
Resta Europa	590	386	660	140
Resta Món	503	395	285	72
Indeterminada	268	193	5	485

Accions promocionals

Participació en campanyes promocionals de diferents organitzacions:

- Carnet Jove.
- XANASCAT (Agència catalana de la joventut). Programa "Avantatges del carnet d'Alberguista".
- Port Aventura (conveni de col·laboració entre el Patronat Municipal de Turisme de Tarragona).
- Societat Catalana d'Arqueologia, Ruta dels Primers Cristians de Tàrraco (conveni amb el patronat Municipal de Turisme de Tarragona).
- Promoció del diari ARA (2x1) en tots els centres, de l'1 d'agost al 31 de desembre.

